

OOST P.M. BROEKMANS AMSTERDAM **WEST**
 KONINGSPLEIN HOEK HEERENGRACHT
 LADIES AND GENTLEMEN'S TAILOR

STEEDS VOORHANDEN HET FIJNSTE EN ALLERNIEUWSTE
 VOOR DAMES EN HEERENKLEEDING.
 KLEEDING NAAR MAAT BINNEN 2 X 24 UUR GEREED

ISERIEF & CO.
 Magazijn „De Prijslijst”
 Veenestraat 16-18 · DEN HAAG · Valeriusstraat 29

Specialiteit
Tricolage
 Garen en Band
 Kousen

Verzending naar Oost- en West-Indië.

Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting „Fortuna”
 Mej. v. d. NEUT · Hoefkade 59

Wascht rein, tegen billijken prijs.
 Wasschen en Stoomen van gordijnen,
 spreien en dekens.

De goederen worden afgehaald te Den Haag, Scheveningen,
 Rijswijk, Voorburg en Loosduinen.

N.V. WIENER & VAN WITSEN
 Gevestigd 1851

Indische Uitrustingen

ROTTERDAM DEN HAAG
 35 Schiedamsche Singel 94 Noordeinde

E. VAN EMBDEN

In- en Verkoop van
 uitsluitend eerste soort nieuwe en tweede hands
 MEUBELN, PIANO's, BRANDKASTEN,
 KANTOORMEUBELN, enz.

Schiekade 207 · ROTTERDAM · Telef. 10134
 (naast Astoria Bioscope)

H Hammond School en COPIEERINRICHTING **S**
 Terwenakker 11a · Tel. 3117 · Rotterdam
 (Ruys' Handelsvereniging) beveelt zich
 beleeft aan als oudste inrichting op
 dit gebied voor de levering van correct
 schrijf- en copieerwerk.
 Strengste discretie verzekerd.

MAGAZIJN VAN

Heerenhoeden en Pelterijen,

EDUARD PELGER,
 Prinsestraat 35 · Den Haag,
 Telefoon No. 3902.

Als in een vliegtuig voert hij zijn toehoorders over het landschap, om hen hier en daar op eenige markante punten te wijzen.

Aanvangende met een schets van onze eerste nederzettingen op het eiland, memoreert hij, dat wij het bezit van Nieuw-Guinea, als dat van de rest van huidig Ned.-Indië, in de eerste plaats te danken hebben aan den ondernemingsgeest van onze koene voorvaderen, die in hun ranke hulken zich altijd verder wagen naar het onbekende Oosten, steeds nieuwe eilanden toevoegden aan het gebied der V. O. C. en vanuit de Molukken—al spoedig op het westelijk gedeelte van Nieuw-Guinea kwamen.

Waar wijlen Dr. E. P. Kielstra de geschiedenis van onze latere vestiging te Fort du Bus aan de Tritonbaai (1829) reeds een „aangrijpende tragedie” noemde, daar vernemen wij, dat die post na een lijdensgeschiedenis van 7 jaren weer werd verlaten en dat het tot 1898 geduurd heeft, vóór Manokwari en Fak Fak bezet werden, in 1902 gevolgd door de stichting van Merauke.

Het zou ons te ver voeren, om den Resident te volgen in zijn levendige schildering van de eigenlijke wilden van Nieuw-Guinea, die wij aantreffen oostwaarts gaande van Kaimana (West-Nieuw-Guinea) naar het gebied, waar de laagvlakte der Zuid-Westkust een aanvang neemt, de Mimika h.v. en de oostelijk daarvan gelegen rivieren.

Maar nog een goed deel der naar schatting niet meer dan 200.000 zielen tellende bevolking, bewonend het land zoo groot ongeveer als Duitschland vóór den oorlog, verkeert nog in wilden staat, in letterlijken zin nog levend in het steenen tijdperk²⁾, maar daarnaast is er echter groote verscheidenheid van ontwikkeling.

Verblijvend in hooge mate is evenwel te vernemen, dat op Nieuw-Guinea voldoende natuurgaven voorhanden zijn om dit uitgestrekt gebiedsdeel tot ontwikkeling te doen brengen, zij het ook, dat de hulpkrachten daarvoor van buiten het eiland zullen betrokken moeten worden.

Steenkolen van goede hoedanigheid en in ontginbare hoeveelheden is op verschillende plaatsen aangetroffen, terwijl op dit oogenblik een mijnbouwkundige expeditie onderzoek doet naar de ontginbaarheid van mogelijke olievelden, waarvan

²⁾ Wij verwijzen naar het mooie werk vol illustraties, getiteld: „Pygmies & Papuans, The Stone age to-day in Dutch New Guinea”, van A. F. K. Wollaston. — London 1912.

Feuilleton.

Een babbeltje over Curaçao.

Zijn Verleden en zijn Heden.
 Door J. van Haften.

(Slot.)

Wat nu het scheepvaartverkeer betreft, behoeft het, na alles, wat ik hierover heb gezegd, geen betoog, dat dit de laatste jaren sterk is vooruitgegaan, niet het minst, doordat Willemstad thans een bunkerstation van betekenis is geworden voor kolen en olie, maar ook, omdat het transitoverkeer op Zuid-Amerika en in het bijzonder op Columbia en Venezuela, zich in de laatste tijden meer en meer heeft ontwikkeld.

Als bewijs hiervoor kunnen dienen de officieele gegevens daaromtrent, genomen over het jaar 1913 (het jaar vóór den oorlog) en het jaar 1919 (het jaar waarin de groote oorlog tot stilstand kwam), die aangeven, dat in eerstgenoemd jaar 1486 en in

de sporen aanwezig zijn, vooral in de z.g. Vogelkop van het eiland³⁾.

Edele metalen ontbreken evenmin; daarvan werden in sommige rivieren gevonden, terwijl het centraal gebergte, in de voortzetting daarvan onze Australische bureu hun goudkopererts winnen, nog onverkend is.

Maar zooals de Resident zegt: „Het is ten hartelijk te hopen, dat de reserveering van Nieuw-Guinea in mijnbouwkundig opzicht den lande zal worden opgeheven.” Wij kunnen in zijn helder betoog over deze aangelegenheid niet verder volgen.

Op landbouwkundig gebied opent Nieuw-Guinea ons wijsdse perspectieven. De cocoscultuur meest nog in zorgeloos geplante bevolkingstangen langs de kusten, maar ook reeds als cultuur drevren op erfpachtsperceelen (Mapia, de schappij Klappa in Zuid-Nieuw-Guinea) is

ATTENTIE! Leg dit nummer niet ter zijde, het en zend het daarna aan een kennis die nog geen lid is als een aansporing tot het lidmaatschap der Vereeniging „Oost & West” toe te treden.

waarop, met het oog op de coprabereiding, de dacht wordt gevestigd. De Resident noemt het rein schitterend voor klappers, blijkens daarop bij de kampongs reeds voorkomende boomen, de Oostkust van de Wandamenbaai en de Zuidkust der Geelvinkbaai, voorts op de eilanden (Misoen waar twee Duitschers een erfpachtsperceel hebben).

Sawahgronden zijn in de ongemeten uitklezandgronden samengestelde vlakten der Zuidkust mits ingepolderd, voorhanden.

Te Merauke wordt door enkele jaren geleerde geïmmigreerde Javanen, zij het nog op kleinschaal, rijst verbouwd, welke plaatselijk voor minder dan f 50 per picol wordt verkocht.

Ook deze terreinen, voor zoover boven hand-

³⁾ Geheel in overeenstemming met de denkbeelden den heer Lulofs is het natuurwetenschappelijk onderzoek van Nieuw-Guinea thans met kracht aangevat. Er is op dit oogenblik in het stroomgebied van de Manokwari een wetenschappelijke expeditie werkzaam, waaraan behonden zijn een geoloog, een botanicus, een zoöloog en een ethnograaf. Vanwege den dienst van 's lands mijnen bovendien een expeditie bezig met het methodisch onderzoek van de Noordkust vanaf de Demptabaai, waarna de Vogelkop aan de beurt komt, van welke streek men de beste verwachtingen heeft.

laatstgenoemd jaar 1677 schepen die haven deden.

Ook de cijfers voor in- en uitvoer geven een langrijke vermeerdering aan; zoo werd in 1913 een totaal bedrag van f 5.326.162.— ingevoerd, terwijl die in het jaar 1919 steeg tot f 9.049.444.—, het bedrag de uitvoer over die jaren respectievelijk f 2.305.432.— en f 5.412.474.—.

Wanneer men daarenboven de cijfers van in- en uitvoer naar en van Nederland in die jaren vergeleekt, dan ziet men daarin ook groote verschillen, zij het ook, dat het cijfer van invoer is afgenomen, wat niet te verwonderen valt, daar Curaçao thans door zijn zooveel betere verbinding in dat opzicht veel minder afhankelijk is van het Moederland dan in vroeger jaren het geval was. Die cijfers zijn: invoer in 1913 f 535.000.— en in 1919 f 358.000.—, terwijl de uitvoer respectievelijk bedroeg f 19.700.— en f 341.000.—.

Ten slotte hoort hierbij nog te worden vermeld, dat Curaçao sinds eenige jaren ook een toestel voor radio-telegraphie rijk is.

Uit de door mij hier opgenoemde verschillende staaltjes van vooruitgang, zou men, indien er niets tegenover werd gesteld, zoo langzamerhand de con-

KON. ERK. PITMANSCHOOL
 Staatsblad 37.
 DEN HAAG, Regentessepl. 26 · Mauritsweg 30, ROTTERDAM

Stenografie, Machineschrijven, Talen, Correspondentie,
 Boekhouden, Staatsinrichting.

KANTOOR- en HANDELSOPLEIDING.
 Directeur-Gen. T. v. D. VEEN.

PERRY & CO.
 AMSTERDAM · ARNHEM · 's-GRAVENHAGE
 ROTTERDAM · UTRECHT · GRONINGEN

HUTKOFFERS

CORN. VAN DER SLUIJS

BINNENHUISARCHITECTUUR, MEUBELS, STOFFEN, ENZ.

ALLEEN NOORDEINDE 162A. TEL. 4782. DEN HAAG.

gelegen, zullen met vrucht aan de cultuur van
 en oliepalmen dienstbaar gemaakt kunnen
 worden.
 bergcultures worden nog proeven genomen.
 Australisch Papua werd reeds met succes Ro-
 verbouwd, terwijl van het voormalig Duitsch
 bekend is, dat de bergbewoners daar Euro-
 aardappelen verbouwd, waarvoor zij de
 poeters van zendingen hadden ontvangen.
 waar van meer dadelijk belang, merkt de Resi-
 op, is het voorkomen in de maagdelijke bos-
 van natuurlijke rijkdommen op botanisch
 zoologisch gebied.
 dan wordt uitvoerig het voornaamste uitvoer-
 duct van Nieuw-Guinea, de paradijsovogel, be-
 roken, waarmede deze veel bestreden kwestie
 onder handen wordt genomen.
 spreker komt, alles bijeen genomen, tot de con-
 clusie, dat de vogeljacht in haar huidige vorm
 een voor de ontwikkeling van het land en volk
 nadelige factor is.
 Over de voortbrengselen van de onmetelijke
 rijkdommen van het eiland weidt hij uit en slijpt aan,
 dat zij rijk zijn aan goede houtsoorten, waarvoor
 de Molukken, in het houtarme Australië een
 markt te vinden is, mede een van de rede-
 waarom een rechtstreeksche scheepsverbin-
 tusschen vooral Zuid-Nieuw-Guinea en Noord-
 Australië, zij het om te beginnen op bescheiden
 maal, voor de ontwikkeling van de Zuidkust een
 noodzaak voorwaarde moet worden geacht.
 Rottan en wilde muskaatnoten zijn in overstel-
 lende hoeveelheden voorhanden.
 Niet onvermeld mag, volgens den Resident, blij-
 ven de geschiktheid van Nieuw-Guinea voor de
 teelt. Twaalf runderen, 14 jaren geleden naar
 Merauke gebracht, hebben zich sedert vermeerderd
 tot een kudde van 800 stuks. Ook naar Manokwari
 en Hollandia gebracht Hollandsch- en Balineesch
 runderen gedijen daar best, terwijl Merauke bovendien
 30-tal aldaar geboren paarden heeft.
 Het is een lust om den Resident over Nieuw-
 Guinea te hooren spreken, zoo gloedvol en met zoo-
 veel optimisme over de toekomst van het onme-
 telijk gebiedsdeel onder zijn beheer.
 Wij kennen den heer Lulofs als een voortref-
 lijk bestuursambtenaar in zijn jonge jaren, op
 Java en in de Padangsche Bovenlanden, en zijn
 meening, dat hij om zijn voortvarendheid, zijn
 ongebreidelde energie en werkkracht op Nieuw-
 Guinea *the right man is on the right place.*
 Wat doet het niet aangenaam aan dien geweste-
 bestuurder te hooren verklaren, dat over het

algemeen de huidige bestuursbezetting van Neder-
 landsch Nieuw-Guinea „niet alleen volkomen be-
 rekend is op geldigmaking onzer staatkundige
 rechten, wij slaan daarmede, ook in vergelijking
 met die van Australisch Papua, een goed figuur.
 „Daartoe draagt niet weinig bij de mooie kaart,
 „die wij van het land reeds hebben.
 „Voeg hierbij een schat van wetenschappelijke
 gegevens op wetenschappelijke expedities, door
 „de militaire exploratie en „last not least” door
 „zending en missie verzameld, dan slaan wij er ook
 „met onze kennis van een zoo uitgestrekt en moei-
 „lijk toegankelijk gebied niet slecht voor. *Er is in*
„de laatste 15 jaren zeer veel ingehaald van wat
„te voren was verwaarloosd.”
 Dan eindigt de Resident zijn zoo bijzonder inte-
 ressante en boeiende voordracht nog met deze
 woorden:
 „Zoo zou aan het slot van ons staatkundig over-
 „zicht de vraag kunnen rijzen:
 „Is een land als Nieuw-Guinea die offers nu wel
 „waard? (n.l. de ruim 5 miljoen reeds voor explo-
 „ratie en expedities uitgegeven).
 „Deden wij niet beter, deze enorme lap moeras-
 „sen, bergen en oerwoud maar aan den meest-
 „biedende te verkoopen?
 „Ik zou zulke kleinmoedige vragen met een
 „krachtig „neen” willen beantwoorden.
 „Neen, omdat het verkwaanselen van ons erfdeel
 „een bewijs zou zijn van zwakheid en decadentie.
 „Neen, omdat als wij maar kloek de schouders
 „zetten onder de ons opgelegde historische taak,
 „die geenszins te zwaar zal blijken voor een volk
 „van zooveel geestelijke en financieele kracht als
 „het Nederlandsche.”
 A. R. v. O.

Persoverzicht uit de Indische Bladen en Tijdschriften.

UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Zijn roeping getrouw?

Jan Rochem schrijft in het *Bat. Nwbl.* o.m.: Den
 Volksraad is een nobele taak toebedeeld, waarvan
 het staatkundige gedeelte volstrekt nog niet het
 voornaamste vormt; van oneindig hogere beteeken-
 nis is de ideëele waarde, die het college zich zou
 kunnen verwerven; de opvoedende kracht, die er
 van kon uitgaan. Laten we der waarheid getrouw
 niet beweren, dat de Volksraad een volk verlegen-

de een zeer ruime salarisverhooging toe, met terug-
 werkende kracht over het loopende jaar. Het is te
 hopen, dat de Regeering niet alleen zal volgen, maar
 kans zal zien de meedoogenlooze prijsopdrijvers in
 toom te houden ook.

Niettegenstaande de toestanden op Curaçao nog
 wel een en ander te wenschen overlaten, zal men uit
 het hiervoor medegedeelde toch wel hebben be-
 merkt, dat het een bezit is, dat de laatste jaren zeer
 is vooruitgegaan, en dat het in alle opzichten waard
 is, niet alleen om te bezitten, maar meer nog om
 te houden. Daar er de laatste jaren in en buiten ons
 Parlement steeds weder stemmen opgaan, die aan-
 raden, om het West-Indische bezit te gaan verkoop-
 en, is het niet van belang ontbloot er eens op te
 wijzen, dat, afgezien nog van het feit, dat men een
 deel van zijn grondgebied maar niet als koopwaar
 van de hand kan doen, ons aanzien daarenboven
 zeer zou worden geschaad, indien men zich van
 dit, ten deele zulk een belangrijke plaats innemend
 bezit, ging ontdoen.
 Dat Curaçao eenmaal een schitterende parel moge
 worden aan Neerland's kroon, is mijn hartgrondige
 wensch.

's-Gravenhage, December 1920.

J. P. KUIJPERS v/h Coupeur fir. Domhoff

1ste Klas Inrichting voor:
DAMESKLEEDING NAAR MAAT
 Specialiteit in Amazone Costumes
BONTMANTELS EN PELTERIJEN

Den Haag - Oude Molstraat 11 - Telefoon H. 9320

Kon. Eindhovensche Stoom- & Handweverij

VAN DIJK & Co. EINDHOVEN EN BRUSSEL
 Leveranciers van H. M. Koningin Wilhelmina - van H. M. de Koningin-Moeder en
 van H. M. de Koningin van Rumanie; eertijds van H. M. Koningin Sophia.
 OPGERICHT 2 AUG. 1853. 116
 Hotel-Linnen en Tafelgoed met en zonder naam.
 UITZETTEN, INDISCHE UITRUSTINGEN
 LUIERMANNEN.

Ik zing de lof
 der

Monarch

Schrijf- machine

HOOFDAGENTEN
HEYENBROCK HASELAGER & Co.
 AMSTERDAM-ROTTERDAM
 DEN HAAG.

N.V. MEUBELFABRIEK

1/2 LE COINTRE & CO.
Ameublementen
Belimmeringen
Gordijnen
Tapijten
 Modelhuis: Oude Molstraat 32
 'S-GRAVENHAGE TEL. H. 8088

WANNEER GIJ

Dames- of Heeren-Kleding wilt laten
 Oppersen, Repareeren, Keeren, Moder-
 niseeren, Vermaken, opnieuw Voeren,
 onzichtbaar Stoppen, kortom wat gij
 maar wilt, ga dan naar

Kleermakerij „UNICUM”
 Anna Paulownastraat 30a, Tel. 4947
 DEN HAAG
 De prijs wordt steeds VOORUIT bepaald.

L. E. NIEUWENHUIZEN
 LEIDEN - HOLLAND 126
 Rood etiket (beste kwaliteit)
 Groen „ (tusschensoort)
Huishoudgroenten merk „Sleutels”
 SPECIALITEIT IN GEZOUTEN GROENTEN

Zuid-Hollandsche Brood en Beschuitfabriek

WALDORPSTRAAT 16—22

's-GRAVENHAGE

TELEF. 1163

Beveelt zich bij Uwe

Leden aan.

Behalve GOED BROOD

wordt U een dividend

van 5 0/0 gewaarborgd.

Electro-techn. en Mechanisch Bureau „HOLLAND”

ANNASTRAAT 17 - DEN HAAG - TEL. H. 4738

2 x bellen.

Electriciteit op elk gebied.

Groote keuze Electricische Ornamenten, enz.

Baden, Geysers, Waschtafels.

**INDISCHE
UITRUSTINGEN**
VOORDEELIGST
ADRES:
**AU BON
MARCHE**
A. DE VRIES & ZONEN
AMSTERDAM
ROTTERDAM
DEN HAAG
UTRECHT
BAARN

Mode-Academie J. & G. DE GRAAFF, 's-Gravenhage - Anna Paulownastraat 18a. Voornaamste Vakschool in het Costuumvak

Theoretische en praktische, volledige opleiding van Dames tot Costumière, 1e Coupeuse, Directrice en Leerares in het Costuum-, Mantel- en Lingerievak.

Aanmeldingen bij de Directrice G. DE GRAAFF

woordigt, dat een voorname phase van evolutie doorworstelt. Behoeven wij te betoogen, dat de gebeurtenissen in de laatste tijden hebben bewezen, dat het overgrootste deel der bevolking niet veel veranderd is sedert het jaar, dat de heer Idenburg de plaats innam van den heer Van Heutz op den Buitenzorgschen troon?

Een klein percentage staat op de verschillende treden van de ladder, die voert van den toestand van halve beschaafdheid naar dien van hooge cultuur; ook het grootste gedeelte daarvan staat nog op de sporten.

En op de hogere treden van die ladder bevinden zich de leden van den Volksraad; zij mogen het zich bewust zijn of niet, wie op de lagere treden staan kijken naar hen op, nemen hen tot leiders, hun daden tot richtsnoer, ook al bewust of niet. Wij willen zwijgen van degenen, die onder hen zijn verdwaald, doch wier plaats is beneden, ver naar onderen.

Men heeft het van de zijde der Regeering zoo vaak doen hooren, dat de ontwikkelde Europeesche Pers der Inlandsche ten voorbeeld moest zijn en daarmede werd instemming betuigd; maar het schijnt tot verschillende Europeesche leden van den Volksraad niet door te dringen, dat die verplichting hunnerzijds nog veel grooter is.

Wanneer men deze stelling aanvaardt, dan bestaat er grondige reden tot beklag en nog meer dan grondige reden tot protest.

Schr. wijst in het kort op het optreden van enkele leden, om vervolgens uitvoerig het optreden van de heeren Van Hinloopen Labberton en Vreede te bespreken.

De heer Van Hinloopen Labberton vereenigt in zich alle eigenschappen, die hem stempelen tot een persoonlijkheid, van wien ontzaglijke invloed ten goede, maar ook ten kwade kan uitgaan. Zijn levensopvattingen, welbekend, zijn van dien aard, dat aangenomen mag worden, dat hij het kwade nimmer wil en als het desondanks toch het gevolg is van zijn optreden, dat er dan aanleiding voor hem bestaat zich zelf te herzien. De politiek heeft nog zelden bijgedragen tot veredeling van de menschheid. Zijn hooge ontwikkeling, zijn onbaatzuchtigheid, zijn eerlijkheid, zijn diepgaande kennis van het inlandsche volk geven hem recht op een der voorste plaatsen in de rij van de Nederlanders in Indië. Juist om de betekenisvolle plaats, die de heer Labberton in de Indische maatschappij inneemt, betreurt schr. het, dat hij zich genoodzaakt ziet tot het protest.

De heer L. bevindt zich meestentijds in de regeerings-oppositie, omdat de Regeering vertegenwoordigt het overheerschende ras. Hij neemt in de Inlandsche maatschappij, voor zoover deze op ontwikkeling kan bogen, een belangrijke plaats in. Men is zich daar instinctmatig bewust, dat de houding van dezen hun voorstander voortspruit uit genegenheid, uit een gevoel van Roeping zich hun lot aan te trekken, waarbij elke nevenbedoeling is buitengesloten. Het behoeft dus niet te verwonderen, dat de invloed van hem en zijn volgelingen op dat gedeelte der Inlandsche maatschappij zoo groot is. Maar de heer L. kent het inlandsche volk, ook in de lagere geledingen wel; hij kan op de hoogte zijn van den ontwikkelingsgang; hij kan den omvang van het kennen en kunnen der verschillende groepen tamelijk wel ontleden en juist die kennis en wetenschap moesten voor hem een reden zijn, voorzichtigheid te betrachten. Voorzichtigheid in woorden en optreden.

Hij wil werkzaam zijn in het belang van het Inlandsche volk. Meent hij, dat dat doel bevorderd wordt door het gouvernement, dat zoo ontzaglijk veel doet in het belang dierzelfde maatschappij, zoo veel, dat het de onrust wekt, waarvan de Pers vaak getuigt, meent hij dat doel te bevorderen, door het verkondigen van meeningen over Neerlands slechten invloed op de welvaart der bevolking? Drijft hij

zoodoende niet van elkaar, wat juist tot elkaar gebracht moet worden?

Is het niet absurd, hem, den man van groot kennis, te hooren verkondigen, dat waar het derlandsche gezag zich laat gelden, de maatschappij achteruit gaat. Hij vergeet, dat zijn rede een ander dan academische beteekenis heeft. Dat het den landschen agitators wapenen in de hand geeft, ruiend te keer te gaan tegen het gouvernement, dat hij inderdaad nog zoo naïef zijn te denken, dat die leiders om iets anders te doen is dan maar riele winsten; wil hij nog niet inzien dat moreel nog zoo laag staan? Zouden voor hem voorvallen der laatste jaren zonder leering zijn geweest?

Aan welke lichtvaardige beschuldigingen de departementen heeft hij en zijn medestanders de heer Vreede, zich niet schuldig gemaakt. Schr. herinnert alleen aan het laatste geval, waarbij heer Vreede opkwam voor de geldelijke belang der desa-onderwijzers. Zoo slecht op de hoogte de heer V., dat hij niet eens kennis droeg van salarisregeling van 1919 en na een interruptie van den directeur van onderwijs zweeg, na verwondering te hebben uitgesproken, dat de menschen dan durven requesteeren. Zou de beschuldiging van het achteruitgaan van welvaart, waar het Ned. gezag zich laat gelden, op gelijk ongemotiveerde gronden zijn uitgesproken?

De heeren L. en Vr. vertegenwoordigen, althans willen vertegenwoordigen een eigen richting, zij grondende op hun theosofische beginselen. Moge die gronden al of niet aanvechtbaar achtend dat er een nobele gedachte aan ten grondslag ligt wie zou het kunnen loochenen? Maar dan moet het beginsel niet alleen letten op het doel, doch in mindere mate in het middel zijn noblesse toonen.

Het Nederlandschap legt moreele verplichtingen op. Geldt in dat opzicht het noblesse obligo den vollen omvang, te meer geldt dit voor wien politiek grondt op de overtuiging, dat we allen hebben mede te arbeiden aan de zedelijke en geestelijke ontwikkeling der menschheid. Hem, die zich opwerpt of zich aangewezen acht als apostel eener hoogst geestelijke richting, past voor alles voorzichtigheid en zelfbeheersching.

Hij wil het voorbeeld zijn van wat opwaarts voert; voorbeeld voor wien nog zwak is.

Apostel van liefde, van broederschap, van eene gezindheid, van waarheid. In naam dezer schoone deugden moet krachtig geprotesteerd worden tegen het optreden van beide heeren, die haat in stede van liefde, verwijdering inplaats van verbroedering tweedracht voor eensgezindheid en lichtvaardig optreden in stede van waarheid dienden.

De Dag is schier verstreken; reeds heeft een nieuwe Dag zich aangekondigd. Moge het dien gegeven zijn u te begroeten als verwacht mag worden van uw kennis, van uw geloof. Allen, ook het volk voor welks belangen gij strijdt, zullen er wel bij varen.

Legerbelangen.

Ten einde in het sedert eenige jaren bestaande, steeds aangroeiende tekort aan officieren in Indië zoo veel mogelijk te voorzien, werden o.m. de volgende maatregelen getroffen.

Voorstellen zijn ahangig gemaakt om de reserve-officieren van het Nederlandsche leger, die gedetacheerd zijn bij het leger in Indië, in de gelegenheid te stellen bij het Indische leger over te gaan als beroepsofficier.

In overweging is de oprichting van een instituut van aspirant-officieren bij het wapen der Infanterie aan de Militaire School te Mr. Cornelis. Het doel der beoogde instelling is de kazerne in de opleiding tot officier uit te schakelen en jongelieden, die het voornemen hebben om officier te worden, reeds dadelijk aan de Militaire School te plaatsen. Het instituut zal toegankelijk worden gesteld voor jonge-

Nederl. Stoomvaart-Maatschappij „OCEAAN”
Directie: Prins Hendrikkade 145, AMSTERDAM

Holland-Nederlandsch-Indië
Vice-Versa

Agenten: MEYER & Co's SCHEEPVAART-MAATSCHAPPIJ
AMSTERDAM—ROTTERDAM.

Het beste Engelsche Rijwiel **de Rutge-Whitworth**
Het beste Hollandsche Rijwiel **de Hima**
Vertegenwoordigers voor DEN HAAG
Fa TIMMERMAN & Co.
Tasmanstraat 147 Pletterijstraat 170
Telefoon H. 7356 134 Telefoon H. 8742

Zeebaboe's en Jongens beschikbaar.

Te bevragen in „PERSINGGAHAN”
Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden
v. Boetzelaerlaan 2 - Tel. Sch. 248

heden van elken landaard, afkomstig uit de burgermaatschappij en uit de in dienst zijnde aspirant-officieren en aanbevolen militairen; zij zullen echter hebben te voldoen aan bepaalde toelatings-eischen.

Bij overplaatsing naar de buitengewesten worden in de eerste plaats die reserve-officieren in aanmerking gebracht, die daartoe zelf het verzoek doen. steeds wordt rekening gehouden met de persoonlijke belangen van de betrokkenen, voor zoover lands dienstbelang zulks gedooft. Van een ontbreken van de gelegenheid om in de burgermaatschappij een werkring te zoeken is geen sprake. Het toekennen van een bezoldigingsverhooging aan de oudere reserve-tweede-luitenants zal, evenals het denkbeeld om voor het optreden als waarnemend compagnies-commandant een toelage toe te kennen, worden overwogen.

Het met de oprichting van het instituut der onderluitenanten beoogde doel was o.m. een zoodanig goede positie voor de onderofficieren te scheppen, dat de goede krachten onder het Europeesche kader zo lang mogelijk voor het leger zouden behouden blijven. Eene uitbreiding van het aantal onderluitenanten komt derhalve den lageren onderofficieren ten goede, daar de gelegenheid om de begeerde positie van onderluitenant te bereiken, daarvoor aanzienlijk wordt vermeerderd, waarvan tevens een gunstige invloed mag worden verwacht op den lust om zich bij het Indische leger te verbinden en daarbij spoedig een rang te bekleden.

Bij het D. v. O. worden maatregelen voorbereid om het gehalte van het administratief kader bij de compagnieën te verhoogen door verbetering van de dienstvoorwaarden; tevens wordt daarbij nagegaan of bijaldien het op deze wijze mocht gelukken het gehalte van bedoeld kader eenigszins beduidend te verbeteren, het alsdan noodig of gewenscht is te achten, dat kader comptabel te maken.

(de Loc.)

Het luchtverkeer.

Naar de Regeering in de Memorie van Antwoord aan den Volksraad meedeelt, ligt het in de bedoeling om een luchtverkeersdienst in het leven te roepen, welke zoowel het vervoer van passagiers als van poststukken en andere goederen omvat en om dien dienst op te dragen aan een particuliere maatschappij, waartoe onderhandelingen ahangig zijn met de Kon. Luchtvaart-Mij. voor Nederland en Koloniën te 's-Gravenhage.

In verband hiermede kan rechtstreeksche deelneming van de Luchtvaartafdeeling aan het luchtverkeer niet in uitzicht gesteld worden, ook omdat militaire vliegtuigen zich niet eigenen voor het gewone luchtverkeer. Wel bestaat het voorstel om den luchtverkeersdienst voor te bereiden door het bij wijze van proef doen bevliegen door militaire vliegtuigen van het traject Batavia—Soerabaya, waartoe de noodige landingsterreinen in gereedheid worden gebracht.

Opleiding van daartoe geschikte Inlanders voor dien vliegdienst is — in de toekomst — geenszins gesloten; zij zullen daarvoor o.m. hebben te voldoen aan tamelijk hooge eischen van ontwikkeling. Dat op het gebied van het vliegwezen samenwerking van de verschillende daarbij betrokken departementen niet kan worden ontbeerd, wordt ten volle erkend.

(Java-Bode.)

De bestuursconferentie.

Op de jongste conferentie van residenten van Java en Madoera, met den landvoogd te Weltevreden gehouden, werden, naar het Bat. Nwbl. van Dec. meldt, de volgende kwesties besproken:

De Inlandsche beweging. Hierover was men algemeen van oordeel, dat het allerwege vrij rustig is. De verhouding van werkgevers tot werknemers. Het oordeel was algemeen gunstig.

Het voedselvraagstuk. Men meende dat er overal

VAN STRAALEN MONSIEUR & ERKELENS. WIJNHANDEL

Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Leuvehaven 34, Tel. 2456.
Bijkantoor: DEN HAAG, Lloydgebouw, Piet Heinplein, Tel. 1587/1588
Bijkantoor: DEN HELDER, Hoofdgracht 37, Tel. 83.

voldoende voedsel is en dat men zich in de naaste toekomst los kan maken van alle exorbitante bepalingen inzake de voedingsmiddelen. Vermoedelijk zal dit eerst medio 1921 geschieden.

Op de conferentie van de residenten met den directeur van B. B. werd besproken:

Ontvoogding Inlandsch bestuur. Hierbij werd opgemerkt dat de Regeering in het tekort aan controleurs wil voorzien door districtshoofden te doen optreden als waarnemend controleur.

Behoeft der bestuurskantoren aan personeel. Het oordeel luidde, dat bijna overal personeeltekort heerscht.

Vermindering van statistieken en schrijverij. Hiervoor zal iemand in commissie gezonden worden tot bespreking van mogelijke beperking.

Verder werden besproken de cultuurpolitie, de boschpolitie en de politiestatistieken. Besloten werd alle cultuur- en boschpolitie op te heffen en om te zetten in veldpolitie.

Tachtig miljoen afzichtelijke monsters.

In het bekende Instituut Pasteur te Parijs heeft een micro-bioloog zich de moeite getroost om een één-francs bankbiljet te onderzoeken, zooals er sedert eenige maanden in omloop zijn.

Hij kwam tot de ontdekking, dat zoo'n biljet overdekt was met ongeveer tachtig miljoen bacillen, die gelijken op zeesterren, lobsters, duizendpooten, garnalen en grijnzende kabouteren. Op één biljet kwamen tuberculose-, pest-, berri-berri- en andere bacillen voor.

De onderzoeker verklaarde aan een correspondent van de „Paris Central News”, dat er geen beter kweekbed voor bacterieën is dan zoo'n bankbiljet. Ze ontvangen volop verse lucht, zij komen in zakken en boekjes terecht, waar juist de meest geschikte temperatuur heerscht en ze krijgen voldoende vocht van de natte en warme handen van hen, die er mee omgaan.

Een stukje van een biljet afscheurend, legde hij het onder de microscoop. De journalist mocht een kijkje nemen. Door de lens zag hij monsters van meer afzichtelijken vorm dan men zich kan voorstellen in een nachtmerrie, dooreen krioelen. De meest ongedachte wezens kruipen en kronkelen door elkaar.

Tot zoover de corr. van het Parijsch blad, schrijft de Java-Bode. Het blad is benieuwd wat men wel te zien zou krijgen als men een „biljet” van een halven gulden in Indië microscopisch bestudeert.

UIT DE INDISCHE PERS.

Het hospitaal te Salemba (Weltevreden).

In de „Neratja” van 9 October 1920 wordt de aandacht van de lezers gevestigd op zekere bestaande ongunstige toestanden in het hospitaal te Salemba.

De schrijver zegt daarin, dat reeds vele malen klachten daarover binnenkwamen, doch dat aan de openbaring daarvan geen gevolg werd gegeven, omdat hij niet in de gelegenheid was een persoonlijk en plaatselijk onderzoek in te stellen.

Nu de ontevredenheid evenwel blijft aanhouden en het aantal klachten van de gewezen patiënten steeds in omvang toeneemt, nu acht de schrijver het oogenblik aangebroken om aan het publiek mede te deelen, hetgeen hem alzoo ter oore kwam, in de hoop, dat dit kan bijdragen tot verbetering van het lot der patiënten, hoofdzakelijk door verbetering van de controle.

Een der typhuspatiënten, die gedurende den tijd van twee maanden in het hospitaal was verpleegd, vertelde o.m., dat het bestaan der zieken in dat ziekenhuis in hoofdzaak afhangt van de welwillendheid der mantri's en verplegers.

Wanneer deze personen geschikte en goed onderlegde lieden zijn, is het in het hospitaal nog wel uit te houden, doch in den regel is dit niet het geval.

Firma H. RAHR, Utrecht
AGTER ST. PIETER 4 - TELEFOON 443
OPGERICHT 1835.

Piano- en Muziekhandel.

THE PH. VAN OMMEREN CORPORATION OF NEW-YORK
New York, San Francisco (Cal.),
42 Broadway. 64 Pinestreet.

belast zich met:
Expeditie :: Assurantie
Opslag van goederen, enz. enz.
Nadere inlichtingen worden gaarne verstrekt door
PHS. VAN OMMEREN, Rotterdam.

..... Vereeniging voor
Correspondentie-Onderwijs
Goedgekeurd bij Kon. Besl. 25-10-1912

Een **uitstekende** gelegenheid voor hen, die in Indië wonen en studeeren willen, biedt de Vereen. voor Corr. Onderwijs

Technische Cursussen: Ambachts, Zeevaartonderw., Werktuigkunde, Electro-Techniek, Bouwkunde, Teekenakten.

Handelskursussen: Boekhouden, Handelscorrespondentie, Schoonschrijven, Stenografie.

Talen: Moderne-, Oude-, Handelstalen, (Spaansch, Maleisch, enz.)

Wiskunde, Opleiding Examen, Ambachten en Beroepen, enz.

Opleiding akten L.O. Wiskunde, Boekhouden, Talen, Teekenen, Landbouwkunde.

Opleiding akten M.O. Wiskunde (Kl en Kv), Boekhouden (KXII), Talen (Fransch, Duitsch, Engelsch), Teekenen (MA t/m MK), Werktuigkunde (KII), Zeevaartkunde (I), Schoonschrijven (N).

Honderden Geslaagden.
Adm.-Adres: Koninginneweg 177
AMSTERDAM - Tel. Z. 6560

N.V. Brood- en Beschuitfabriek
„DE OUDE VETTE HEN”
DEN HAAG
bij het Stadhuis

Alle soorten Brood, Beschuit, Banket, enz.

Lunchroom - Tea-Concert

Adverteeren doet verkoopen

C. P. A. NICOLAI
DUNKLERSTRAAT 33 - TELEF. H. 7057
hoek Valeriusstraat.
Specialiteit in Heeren-Modeartikelen
Nieuwste Modellen.

Parkhotel
 van Stolkpark, Scheveningsche Boschjes.
 Tel. S. 733 - S. 1525 - S. 467
 EERSTE RANGS FAMILIEHOTEL
 Centrale Verwarming, Electrisch Licht, Baden,
 Rustige ligging.
 LIFT.
 Bijzonder geschikt voor Zomer- en Winterverblijf.

Maison van Wijk
 Obrechtstraat 57 - 's Gravenhage - Telefoon H 2665
 UITZENDING VAN DINERS vanaf f 1.00
 Speciaal ingericht tot het leveren aan huis van
 Dejeuners, Diners en Soupers.
 135 **KOUDE EN WARME SCHOTELS.** J. H. M. KOETS

„Twed“
 Hollandsch-Indisch Restaurant
 en Tearoom
 Reinkenstraat 76 Tel. H. 2150
 DEN HAAG
 Dagelijks geopend van 12-8
 Hollandsche
 .. en Indische Tafel ..

GRAND HOTEL COOMANS
 ROTTERDAM - HOOFDSTEEG
 Hotel bevat 250 Kamers met stroomend koud en warm water; 30 Kamers met Badkamers verbonden.
 Logies met Ontbijt vanaf f 3.25 per persoon.
 De aandacht wordt gevestigd op de moderne Tearoom, uitkomend aan den Houttuin en op het daarachter gelegen luxe ingericht Restaurant BRISTOL.
 De Directeur H. HOLTHAUSEN

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
 Kristal - Porselein
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ. ENZ., uit de Plateelbakkerij „Zuid Holland“ te Gouda.
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen.
 Garantie voor gave overkomst.

Grand Hotel Restaurant „ALLARD“
 Kruiskade 32 - ROTTERDAM - Telef. 12692
 Alle Kamers zijn voorzien van Koud- en Warmwateraanleg.
Huis van den 1sten Rang

en moet men helaas het feit constateeren, dat ze nu juist niet tot de intelligentsten behooren en meer aan hun eigen belang dan aan de belangen van de zieken denken.
 Het verplegend personeel schijnt niet te begrijpen, dat het zijn plicht is welwillend en met geduld tegenover de zieken op te treden en dat het eene zeer groote fout is zich niet te laten gelegen liggen aan die patiënten, die aan zijne zorgen zijn toevertrouwd.
 Alleen als de geneesheer op de zaal komt, ziet men het verplegend personeel plichtmatig optreden, om, als deze vertrokken is, naar eigen goeddunken te handelen met de zieken en ze op allerhande wijzen te rukken, zonder dat deze iets daartegen kunnen doen.

Dat rukken en duwen neemt somtijds ernstige proportiën aan.
 Een der patiënten bijv., die op last van den geneesheer zich niet mocht keeren en in schuinsche houding moest blijven liggen en daarmede in strijd had gehandeld, werd op geen zachte manier onder handen genomen.
 Een andere patiënt was van zijn bed gevallen, werd door het verplegend personeel opgenomen en in zijn bed gegooid, onder het trekken van booze gezichten van den mantri.
 Een derde patiënt klaagde er over, dat het personeel verklaarde geen tijd te hebben om hem een zeker meubel te brengen, ten einde aan zijne menselijke behoeften te voldoen.
 Verder is de voedselvoorziening niet goed geregeld, hetgeen juist voor een typhuslijder zoo gewichtig is.
 De geneesheeren schrijven wel alles goed en doelmatig voor, doch eieren en beschuit worden niet voldoende verstrekt, terwijl in de sabbat bij de rijst niets substantieels wordt aangetroffen.
 Een en ander heeft het gevolg, dat de ontslagen patiënten aan het publiek den raad geven niet anders dan in hooge noodzaak zich te laten opnemen in het hospitaal te Salemba en dit uit hoofde van de bejegening, welke van de zijde van het verplegend personeel aldaar wordt ondervonden.
 Het ligt voor de hand, dat men de vraag stelt, waarom de patiënten zich met hunne grieven niet tot de betrokken geneesheeren richten, doch toen de schrijver die vraag stelde, ontving hij daarop ten antwoord dat men zich liever alle moeilijkheden getroostte dan zich den toorn op den hals te halen van het verplegend personeel.
 Doordien de schrijver niet in de gelegenheid is al deze grieven te controleeren, durft hij natuurlijk zich in deze zaken geen bepaalde partij stellen, doch waar het niet een klacht van één persoon geldt, maar van tal van gewezen patiënten, wil het den schrijver voorkomen, dat, als de directeur der instelling zich ook maar een weinig gelegen laat liggen aan de belangen der zieken, het kwaad, waarvan hier sprake is, wel kan worden vermeden.
 Volgens de ingekomen berichten hebben de aangaande doctoren uit de hoogste klasse der Doktor-Djawaschool op hun beurt de wacht in de ziekenzalen en nu zal het zeker niet verkeerd zijn als die heeren, terwijl ze toch rondgaan, ook eens wat belangstelling toonen voor het voedsel dat aan de zieken wordt verstrekt en daarbij meer in het bijzonder ook eens nagaan of de hoeveelheid daarvan wel voldoende is.
 Het is te hopen, zegt de schrijver, dat het bovenstaande, hetwelk als een roep om hulp aan de betrokken autoriteiten moet worden beschouwd, goede uitwerking zal hebben, ook om te voorkomen, dat de mening ingang vindt, dat een Instituut, hetwelk aan den lande zooveel geld kost, door de Inlandsche bevolking wordt beschouwd als te zijn eene plaats, waar zij wordt vergiftigd.

Geen kleinigheid.
 De „Neratja“ van 11 October 1920, maakt mel-

Restaurant SAUR, den Haag
 Lange Houtstraat, hoek Voorhout.
 Tel. Nos. H. 5045 en H. 5046.
 Dejeuners, Diners, Soupers
 Specialiteit voor Visch en Zeeuwsche Oesters

LENSVELT NICOLA
 Den Haag Holland
 Beschuit en Roggebrood voor export.

ding van het in de „Daily Mail“ voorkomende bericht, dat de Sjaik-al-Islam te Constantinopel voor tal van moderne Mohamedaansche vrouwen Turkije onaangename bevel heeft uitgevaardigd, dat zij buitenshuis niet meer in gezelschap mogen gaan met mannen en binnenshuis ook niet meer gezamenlijk met mannen mogen werken.
 De Mohamedaansche vrouwen zijn verplicht veel mogelijk binnenshuis te verblijven en als uitgaan zooveel mogelijk verschijnen in de kleedsel dracht zooals die vroeger reeds werd vastgesteld. Verder hebben de echtgenooten voor de godsdienstige belangen hunner vrouwen te waken.
 De tijd zal moeten leeren of de Sjaik-al-Islam succes zal hebben op zijne pogingen om tegen de tijdgeest in te gaan.

UIT DE CHINEESCHE PERS.

Gaat China nu werkelijk vooruit?
 Deze vraag wordt in de „Perniagaan“ van September 1920 gesteld en daarbij in de eerste plaats gewezen op de geruchten, die in Nederland de ronde doen en die, tot op zekere hoogte, een antwoord geven op deze vraag.
 Zoo is de wijze, waarop maatregelen worden genomen tot tegengang van de telkens wederkeerend overstromingen in de rivieren, zonder twijfel brekkelig.
 Het verkeerswezen is er verre van volmaakt, wijl de bestaande wrevel, welke er bestaat bij Noordelijke en Zuidelijke bevolkingsgroepen, aaneensluiting buitensluit.
 Het bestaan van vele rooverbenden in de verschillende delen des lands wijst op de noodzakelijkheid dat de politie dient te worden verbeterd, terwijl organisaties van leger en vloot nog zeer veel wenschen overlaten.
 Tal van mijnontginningen zouden in bewerking kunnen worden genomen, doch het ontbreekt aan geschoolde krachten.
 En wanneer men verder het feit in aanmerking neemt dat er zoovele menschenrassen in China zijn, die de Chineesche bevolking het vel over de oorschalen, dan kan men op grond van het bovenstaande wel van meening zijn, dat het groote Chineesche Rijk er op dit oogenblik niet bepaald krachtig voorstaat en dat het nog maar zeer in het begin van ontwikkelingsperiode is.
 De schrijver betreurt het, dat hij, evenals zooveel landgenooten in Ned.-Indië, de echte Chinese Nieuwsbladen als de „Soe Pin Djit Po“ te Soerabaya en de „Hoea Tok Po“ te Batavia, niet kan lezen en verstaan en ze, als ze worden bezorgd, terzijde moet leggen, met het gevolg dat hij op de Maleische Chinese bladen is aangewezen en daaruit de Chinese berichten moet putten.
 Deze zijn echter dikwijls van dien aard, dat zij lezers ontstemmen en men van den inhoud niet maar geen kennis neemt, evenals van de in Europa uitgegeven boekwerken over China, waarin de Chinese toestanden in den regel op zijn slechtst worden belicht.
 Toch wilde de schrijver wel het een en ander weten komen van den actueelen toestand, waarvoor China verkeert en dat was de reden, waarom hij licht opstak bij den heer Lie-Teng-Hoei, dien hij Weltevreden ontmoette en die de welwillendheid had hem het een en ander met betrekking tot China's vooruitgang te vertellen.
 De heer Lie Teng Hoei is president van de Fuhtan Universiteit te Shanghai, een der meest ontwikkelde Chineezers in zijn land, die daar op de voorgrond treedt en aan wien herhaaldelijk belangrijke functies in China zijn aangeboden.
 De gegevens, welke hij verstrekte, werden in oprechtheid medegedeeld, zonder het bestaande slechte te verbergen, terwijl de tot hem gerichtte vragen zonder aarzelen werden beantwoord.
 Voor het bekendstellen van al die antwoorden

Indisch Restaurant
Waroong Djawa
 Kortenaerkade 10 - DEN HAAG - Tel. 4882
 Uitzending van Diners

4060 **MAISON VAN RIJN** Meermalen BEKROOND
 CUISINIERS
 Hendrikstr. 28 - DEN HAAG - v. Galenstraat 43
 Diners, Soupers, etc. Hors d'Oeuvres
 Varié, Mayonaises, Salade's, Koude en
 Warme Schotels, enz. enz.
 Gerenommeerde Inrichting hier ter Stede.

Tarief Diners Hoogst zindelijk bereid, van de beste ingrediënten, aan huis bezorgd -:

Diners à f 1.- Vleesch Groenten Aardappelen	Diners à f 1.12 Vleesch Groenten Aardappelen Toespijs	Diners à f 1.70 Vleesch Groenten Aardappelen 2de Vleesch, Visch of gevogelte Compôte Toespijs
---	--	---

Met bijlevering van SOEP worden de prijzen met f 0.25 verhoogd.

COUPONBOEKJES

verkrijgbaar voor 24 Diners tegen Gereduceerde Prijzen.
 24 diners à f 1.- f 23.- 24 diners à f 1.70 f 39.-
 24 porties soep . . f 5.-
 Speciaal Gesoigneerde DINERS met uitgebreid MENU
 f 2.50 p. couvert.
 Menu op aanvraag verkrijgbaar. 230
 Verzoekte bussen te welgeren met verbroken contrôle-sluiting.

LITERATUUR-OVERZICHT.

De volken van Nederlandsch-Indië.

Van het werk, getiteld: De volken van Nederlandsch-Indië, uitgegeven onder leiding van Prof. J. C. van Eerde, is verschenen de dubbel-afl. 11-12.

Dr. N. Adriani beschrijft de bewoners van Midden-Celebes, de zgn. Toradja's; hier is een bij uitstek deskundige aan het woord, die de bevolking van het Toradja-gebied door en door kent. Het was een goed denkbeeld van den schr. vooraf aan te tekenen: „Waar de Verleden Tijd is gebruikt, wordt bedoeld dat aldus de toestand was, totdat in 1905 de Ned.-Indische Regeering heeft ingegrepen en verandering aangebracht." Voor den lezer is deze aanduiding van veel nut, want hij weet daardoor waar hij zich aan te houden heeft. In vorige hoofdstukken, door andere schrijvers bewerkt, vindt men wel den verleden en den tegenwoordigen tijd door elkaar gebruikt, wat den lezer een vaag (en soms wellicht verkeerd) denkbeeld geeft van de huidige toestanden bij primitieve volksstammen in den Indischen Archipel.

Prof. Mr. J. C. Kielstra geeft een overzicht der bevolking van Noord-Celebes, voornamelijk van de Minahassers, de „steunpilaren van het Nederlandsche gezag in het Oosten".

Daarop volgen nog eenige bladzijden „De bewoners der Noordelijke Molukken" (Halmahera enz.), door H. Laschuit, waarvan de beschrijving midden in een zin wordt afgebroken.

Ook in deze afl. heel veel en interessante illustraties.

Indië. Geïllustreerd Weekblad.

Afl. 45 opent weer met een vervolg „Toradja", door N. — Vervolgens wijdt X. IJ. Z. een beschouwing aan den hr. K. A. R. Bosscha, naar aanleiding van diens benoeming tot eereburger van de stad Bandoeng. — Mr. H. M. B. ter Haar Romentj geeft een beschrijving van het mooi gelegen bergplaatsje Wonosobo (in Kedoe). — De hr. J. Koning artikel over den Sarikat Islam; uit de berichten, welke den laatsten tijd uit Indië komen omtrent het standpunt der Regeering ten aanzien van den Centralen Sarikat Islam, krijgt schr. den indruk dat op het oogenblik de doodsklok over de vereeniging wordt geluid — Verder vindt men in deze afl. nog: Bivakleven. IV. Overval (vervolg), door M. A. van der Lijke; en het eerste gedeelte van „De levensgeschiedenis van Tirtodrono".

Het Indische Leven.

In No. 21 valt vooral de aandacht op een geïllustreerde beschrijving van den hr. V. I. van de Wall over meubelen uit den Compagniestijd. Eens pronkende in deffige oud-Hollandsche interieurs in de oude stad Batavia, gingen deze fraai bewerkte stukken een langzamen dood tegemoet in bamboezen kamponghuisjes op vochtigen grond, om eerst in het begin dezer eeuw weder in eere te worden hersteld. Booze tongen beweren, dat de ijverige speurders naar dat oud-Hollandsch meubelwerk nog wel eens bij de neus genomen worden en veel geld betalen voor namaak, maar dat zegt de schr. niet. — Hetzelfde Nr. bevat, als los bijvoegsel, een mooi portret van Batavia's burgervader, Mr. A. Meyroos, geteekend door den portretschilder J. Gabriëls.

De Macedoniër.

Uit den inhoud der Febr.-afl. Midden-Java ten Zuiden. De religie, door D. Pol. (Schr. zegt, dat het niet gemakkelijk is de religie der Javanen te bepalen, omdat deze is een mengsel van Animisme, Hindoeïsme en Mohammedanisme, veelal aangeduid met den naam syncretisme. Evenwel kan z.i. de bewering, dat verreweg het grootste deel der Islamieten van Midden-Java in den grond nog heiden is, moeilijk „te sterk" worden geacht). — Ds. H. Dijkstra geeft eenige herinneringen aan de Zending op het eiland Soemba, welke in 1870 een aanvang nam. Het artikel wordt, evenals het vorengenoemde van D. Pol, in een volgende afl. voortgezet. — Verder de rubriek „Uit mijn Camera", van Ds. H. Dijkstra.

Ned. Indisch Rubbertijdschrift.

Inhoud van 5en jaarg. (2e halfjaar) No. 8. Het werkvolkvraagstuk. Voordracht van den hr. G. J. Zuijderhoff voor de Malangsche Landbouw-Vereeniging op 4 Dec. 1920. — De oliepalmeultuur en de bereiding van palmolie. — Grondbewerking op ondernemingen. — Cleanweeding veroordeeld (slot). — Ontkalking van kalkhoudende wateren ten behoeve der rubberbereiding. — Jubileum K. A. R. Bosscha. — Huldiging K. A. R. Bosscha door de „Soekaboemische". — Samenwerking van rubberproducenten. — Belastingverzwaring voor Indische Cultuurondernemingen. — Enz.

American Hotel - Amsterdam

Hotel en Café-Restaurant le Rang. 131
 Schoonste Ligging - Moderne Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737. Code 5th Edition A. B. C.

Restaurant VAN DER PIJL

147 PLAATS 18 :: LA HAYE
MAISON DE PREMIER ORDRE
 Livraison en ville et en province

Grand Hotel Restaurant
 „Central"

In alle Kamers warm en koud water
 De meest bekende Inrichting der Residentie.

HOTEL PAULEZ

geeft weder dagelijks van 3.30 tot 5.30 uur, zijn bekende intieme
Afternoon-Tea-Concerten
 door het ensemble 106
WILLY HONSBEEK & Z

Indisch Restaurant

Laan v. Meerdervoort 68
 DEN HAAG

Geopend van 12 uur tot 8 uur

HOLLAND HOTEL

tegenover de Wagenbrug
 Restaurant à la carte en pension
 DEN HAAG 148

ZUID-HOLLANDSCHE BIERBROUWERIJ

DEN HAAG
 Bijkantoren te AMSTERDAM, BANDOENG,
 BATAVIA, SOERABAYA, BOMBAY, BRUSSEL,
 LONDEN, PARIJS 50

Vraagt de alom bekende
Z. H. B. Bieren

gedane vragen is hier natuurlijk geen plaats, wel zeide de heer Lie Teng Hoei, dat als men van den vooruitgang van China wilde overgaan op bouwgebied, men de tegenwoordige Chinese bouwwerken eens moest gaan bezichtigen. Hij zulk een bouw is alles leven en beweging.

In de „Hongkong Daily Press" kan men onder lezen, hoe het ontmantelen van de stad Canton in den tijd van 20 dagen tijds kon geschieden. geschiedde door den muur met springmiddelen laten springen.

Van dezen muur had het Chineesche volk 400 lang gewerkt, terwijl hij 1000 jaar had ge-

met sloopingswerk werd volbracht op voorstel den chef van politie, den heer Ngai Pong en provincialen thesaurier, den heer Jang Wung en onder leiding van den pas uit Londen aangenomen technischen student den heer mr. U. C.

Avorens men tot de uitvoering van dit werk ging, had het onderwerp tot veel wrijving tussen de civiele en militaire autoriteiten aanleiding geven en was het de bekwaamheid van den heer die de beslissing bracht.

Men hij beweerde, het werk in één maand tijds kunnen voltooien, werd hij uitgelachen, doch de heeft hem in het gelijk gesteld, want de poorten in den muur werden binnen den afgebroken tijd omvergehaald en met den grond gemaakt.

De onkosten van dit werk werden betaald door koop van het terrein der Bannermans, dat midden in de stad gelegen is.

Het Chineesche geslacht is rijk geworden in den tijd met de Boans.

Men deze n.l. Canton, nu 300 jaar geleden, binnengingen, roofden zij vele goederen, die aan de burgers ten geschenke werden gegeven als belooning voor bewezen diensten en daartoe behoorden de Bannermans.

De verkoop van den grond heeft meer dan 350000 dollar-dollars opgebracht en daarmee heeft men de kosten van de ontmanteling van Canton kunnen betalen.

Dagelijks waren 2 à 3000 werknemers werkzaam in de opruiming. De mannen ontvingen f 0.40 en de vrouwen f 0.35 per dag als loon, zonder voedsel.

Men zeldzame en schoone vaas is door de arbeiders in den grond gevonden en gebroken, terwijl er van meer dan 1000 jaren oud eveneens aangetroffen.

Men waterklok van het jaar 1324 zal worden behouden in een der openbare tuinen. Het puin van den muur wordt benut als verhardingsmateriaal voor de groote wegen.

De conservatieven in China hebben met groot bezwaren van deze ontmanteling kennis genomen en betreuren dat dientengevolge een stuk geschiedenis van China verloren is gegaan.

De schrijver daarentegen ziet er een bewijs van vooruitgang in, doordien een oud en weinig nuttig stuk muur in het belang van het verkeer is gebruikt.

Wel is waar kan men dezen vooruitgang niet vergelijken met dien van Europa, doch China kan niet volgen, omdat de Regeering niet over voldoende wapens en andere moderne middelen beschikt.

Men vestigt men evenwel zijne aandacht op de wijze waarop China het algemeen onderwijs organiseert, de politie verbetert, munitiefabrieken opricht, regelbrengt bij leger en vloot, en zijn invloed verhoogt bij alle andere naties, dan lijdt het geen twijfel of iedereen zal moeten erkennen dat China in de toekomstige opzichten vooruit is gegaan.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. Krul
 Salon de Rafraîchissements 185
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

Dans- Instituut
B. STERNFELD

Leerling v. h. Instituut Jacques Dalcroze
te Genève

Koningin Emmakade 133 Tel. H. 3348

'S-GRAVENHAGE

Onderwijs in
Modern Dansen
alsmede in
**Klassiek,
Plastiek
en Rhythmische
Gymnastiek.**

ZOO JUUST ONTVANGEN:

Parakan Salak Thee,
kwaliteit en prijs als vóór den oorlog,
80 cent per pond.
VERRIJGBAAR BIJ
F. C. DE BRUYN
DANCKERTSTRAAT 43. - TELEF. 3361

Maison
BALKANIQUE
G. H. PARÉ

Kantoor en Magazijn: Nieuwe Uitleg 31

[Telegram-Adres: BALKAN-HAAG

Bankiers: BANK-ASSOCIATIE, DEN HAAG

Import - Export

Sigaretten

Sigaren

enz.

Alle Bestellingen „FRANCO HUIS”

HOTEL-PENSION PHILADELPHIA

LEIDSCH KADE 94, tegenover het Leidsche Boschje.
AMSTERDAM - TEL. Z. 3275.
Zeer aanbevelenswaardig voor Indische Families.
DAGELIJKS RIJSTTAFEL.
NDISCH EN EUROPEESCH RESTAURANT. 61
KAMERS MET EN ZONDER BADKAMER.
Lift. **Centr. Verwarming**

Handel en Bedrijf.

Het Nr. van 1 Febr. vangt aan met een vrij breed opgezette beschouwing, getiteld „Het scheepvaartverkeer met Indië”; een duidelijke uiteenzetting wordt hierbij gegeven vooral van de regeling van dit verkeer tijdens de Oost-Indische Compagnie.

Nationale. Staatkundige Gids.

In het Nr. van 3 Febr. schetst Prof. Mr. J. C. Kielstra de beteekenis van den hr. J. B. van Heutsz als Gouverneur-Generaal. Het van groote waardeering getuigend artikel eindigt als volgt:

Het scheen ons gepast, in deze week, nu de oud-Gouverneur-Generaal Van Heutsz zijn zeventigsten verjaardag viert, in de herinnering terug te roepen, wat hij voor ons volk is geweest. Aan hem en zijn werk is mede te danken de gelukkige opleving van onze volkskracht op allerlei gebied, die wij kunnen constateeren. Hem en zijn arbeid danken wij voor een goed deel den voorspoed, die hier te lande is ondervonden bij allerlei ondernemingen. Maar niet minder danken daaraan miljoenen inlandsche Nederlandsche onderdanen in den archipel, dat zij in rust en vrede leven, dat zij hun beschaving en ontwikkeling hebben zien stijgen, hun welvaart zien toenemen.

Met voldoening mag de hr. Van Heutsz terugzien op een leven, waarin hij zooveel heeft bereikt, zooveel voor zijn land en ons volk is geweest. Mogen hem nog vele en gelukkige jaren beschoren zijn en moge hij daarin ondervinden, hoe, hetgeen hij gedaan heeft, in steeds wijder kring waardeering vindt.

Het Nr. van 10 Febr. bevat eene beschouwing van ir. W. H. Kloppenburg, waarin deze zijn volle instemming betuigt met een redactioneel artikel van eenige Nrs. te voren over de heereendiensten in Nederlandsch-Indië. Het zal in dezen tijd niet veel voorkomen dat die verplichte diensten in bescherming worden genomen, zooals hier geschiedt.

Algemeene Landbouweekblad voor Ned.-Indië.

Oorspronkelijke bijdragen in No. 27 van den 5en jaarg.: Grondconserveering in de groot-cultures (vervolg), door Van Uffelen. — Een en ander over den landbouw in Amerika (vervolg), door C. W. B. — Het spoeien van thee in de Preanger, door W. A. Boon. — Oliën en vetten, door H. J. S. Holman. — In de rubrieken cultuur- en landbouwberichten o.m.: De inkrimping der rubberproductie, door J. N. Burger.

No. 28: De reorganisatie van het Theepröofstation, door C. F. B. — Een belangrijke vinding voor de tabaksteelt (bestrijding van de rupsenplag), door Dr. R. Broersma. — Terrassen en terraseeren, door M. L. — Verven en verf, door H. J. S. Holman. — Internationale Vereeniging voor de rubbercultuur in Ned.-Indië (adres aan de Tweede Kamer der St.-Gen. inzake de voorgestelde belastingverhooging.) — De wereldsituatie van thee.

Register uitgaven Bat. Genootschap.

Bij „Papyrus” te Weltevreden is verschenen een Register op de Verhandelingen van het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen (dl. LVI—LXI, 1907—1919) en het Tijdschrift voor Indische Taal-, Land- en Volkenkunde (dl. LI—LVIII, 1909—1919). Het register is bewerkt door den bibliothecaris van het Bat. Gen., den hr. Gediking en sluit aan bij dat van den hr. Van Hinloopen Labberton.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 6. Kroniek van de voortbrenging en de verdeling van de suiker, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts (vervolg). — Algemeene beschrijving der in het gewest Oostkust van Sumatra voorkomende gronden, door H. C. Bongers, besproken door Dr. E. C. J. Mohr. — Soekaboemische landbouwvereeniging (jaarverslag over 1920). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede o.m. een opgave van recente literatuur over economische onderwerpen, nijverheid, delfstoffen, enz.

Natura. Org. der Ned. Natuurhistorische Vereeniging.

In het Nr. van 15 Febr. schrijft de hr. H. A. L. Menne over „overheerschers” onder de ingevoerde planten in Indië. Van de planten, welke ten deze op den voorgrond treden, noemt schr. de Europeesche paardebloem, het kruidje-roerme-niet, de Europeesche doornappel, de gele Stekelpapaver en de Waterhyacinth, die in 1894 in Indië (s Lands Plantentuin) werd ingevoerd, en thans, behalve op Java, ook reeds op Borneo en Sumatra wordt gevonden. Maar de plant, die zich het sterkst verspreid heeft en thans alle andere planten verdringt, is de Lantana Camara (of Lantana aculeata), een stekelige heester, met tegenoverstaande frischgroene bladeren en bloemtrossen in diverse kleuren.

Restaurant KOLLÖFFEL

HEERENGRACHT 241 tusschen Gasthuismolensteeg en Raadhuisstraat.
AMSTERDAM - TELEF. N. 4390.
PLATS DU JOUR VAN 12—1.30 UUR. 216
Diners van 4—8 uur à f 1.40 (omvattende Soep of voorgerecht, Vleesch of Visch, Groenten, Aardappelen en Dessert).
ABONNEMENTSBOEKJES van 10 coupons f 13.—
Zondags geopend van 4.30 tot 7.15 uur.

 Hofleveranciers.
G. J. R. VAN DER GAAG & ZOON
GROENMARKT 27
TELEPHOON No. 2512
DROGERIEN :: CHEMICALIËN
DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS

De bijzonderheden, welke de hr. M. over deze plant mededeelt, laten we hier onverkort volgen.

„Deze heester vindt men letterlijk overal op Java — ook daarbuiten — zoowel in de laagvlakte als op de bergen, in de vruchtentuinen als in de wildernis. Zij is jaren geleden uit Singapore ingevoerd en inheemsch in tropisch Amerika. Het binnenlandsch bestuur wilde omstreeks 1860 den inlander aan een nuttige paggerplant (pagger = heg) en heeft toen een groot aantal Lantana's (pagger = heg) en heeft toen een groot aantal Lantana's tanastekken onder de bevolking verspreid. De plant groeit enorm en behoefde niet de minste zorg. Ik heb onlangs daar zelf een proef mee genomen in mijn tuin. Ik plantte een klein takje, dat ik van een groote struik in een naburige veld had afgerukt. Hoewel het in den drogen tijd was, was de stek den heelen dag in de brandende zon stond, was in 5 weken tijd een heester van bijna 1 M. hoogte en breedte van geworden, rijk beladen met oranje bloemtrossen.

Als men met den trein van Tjikampek naar Poerwakari rijdt (lijn Batavia—Bandoeng), komt men door een woestijnstreek, waar men, zoover het oog reikt, geen andere plant dan de Lantana ziet. Ik durf veilig beweren, dat in vele streken deze plant het karakter van den Javaanschen plantengroei geheel gewijzigd heeft. Indien de groote Junghans nog eens een kijkje kon nemen, zou hij zijn oogen niet looven.

Een echt Lantana-bosch is ondoordringbaar, daar de stekels bezette takken zich tot een warnet ineen vlechten. De plant kan tot 4 M. hoog worden. De vruchtjes gelijken sprekend op de Hollandsche braam, zijn eetbaar en van smaak. Elk besje bevat een harden steen, waarin zaden.

De geheele plant geeft een kruisemunt-achtige geur, die voortgebracht wordt door talloze kleine kliertjes, bevindend aan de onderzijde der bladeren, den buitenkant der bloemen en aan de jonge stengels. De bloemtrossen leveren werkelijk een mooi gezicht op. Men treft de rijp bloeiende struiken, de grootste bloemen en de meeste verscheidenheid in kleur aan boven 800 M. Nergens zag ik mooier Lantana dan op den top van een kleinen spitsberg dicht bij Tjimahi (Preanger). Daar waren allerlei kleurcombinaties door elkaar te vinden. De bloemen den door tal veel dagvlinders bezocht, o.a. door distelvlinders (die heel veel gelijken op de Hollandsche distelvlinders) en Junonia asterie en Junonia wallacei.

Het woord „Lantana” is vermoedelijk afgeleid van de Latijnsche werkwoord lentare (buigen).

Belangstellende lezers, die wat meer willen weten over deze ingevoerde plant, verwijzen we naar het interessante opstel van B. (d. i. vermoedelijk C. A. Backer), getiteld „Een lastige vreemde” in jaarg. 1913 van „De Tropische Natuur” (bl. 27 en 33), met mooie illustraties. De schrijver „Natura” moet van dit opstel hebben gebruik gemaakt, maar hij zegt het niet.

Ten slotte een opgave van titels:

Waarnemingen in het Centraal Hospitaal te Batangroe 1915—1920. Academisch proefschrift, door P. P. Loerdertz. Met platen. (Amsterdam, Ellerman, Harms en Co.)
L'Etat actuel du problème totémique. Etude critique des théories sur les origines de la religion et de l'organisation sociale, par A. van Gennep. (Paris, E. Leroux).

Modern deep-sea research in the East Indian Archipelago by Prof. G. A. F. Molengraaff. (The Geographical Journal, Febr. 1921).

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche volken. No. 52. Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante gelegenheden. Afdeling Pers. (Weltevreden, Drukkerij Volkslectuur).

Opiumana. IV. Bestanddeelen en aanwending van opium, door M. Tuiten. (De Banier, 7 Jan. '21).

Grondslagen der voorstellen van de Indische staatsdige Herzieningscommissie. Voordracht door Prof. Dr. J. Stibbe. (Vereeniging „Moederland en Koloniën”, 20e Jaargang, 1921, No. 1).

Hoenderteelt in Indië. Practische handleiding om kippen te houden. Bewerkt naar de beste en nieuwste bronnen en gebruikmaking van de ondervinding door pluimveefokkers in Indië verkregen, door W. Kramers. Derde druk. (Batavia—Leiden, G. Kolff en Co.).

Indische sierkunst, door M. C. Kooy—van Zessen (Buiten, 1 Jan. '21).

Versterking van het christelijk element in Indië. P. A. Colijn. (Stemmen des Tijds, No. 3. Jan. '21).

 Restaurant Royal
'S-GRAVENHAGE
Lange Voorhout 14 - Telef. 8580

ZOON
EN-
RES

Grediet- en Effectenbank „die Haghe”

Laan 9 - 's Gravenhage - Tel. H. 8892

ALLE BANKZAKEN

Plant medisch overzicht, I, door J. E. Stokvis. — Technisch-medicisch overzicht, door Dr. ir. Th. van der Waerden. Het nieuwste wetsontwerp inzake de Djambi-olieveld. De Socialistische Gids, Jan. '21).
Toba-meer en omgeving, door J. Koning. Met illustraties, 15 Jan. '21).

aanmoetking aan landsdienaren in de uitgaven voor de medische behandeling en medicijnen. (Bulletin No. 1 van den Bond van Geneesheeren in Ned.-Indië, Jan. '21).

Suriname.

de openbare behandeling van de Surinaamse begroting voor het dienstjaar 1921 op 10 Februari, zijn in de Tweede Kamer belangrijke debatten gevoerd. Zij werden geopend door den heer van der Meer, die in het bijzonder wees op de artikelen 1 en 2 van het ontwerp, die in de West-Indische Gids, 1920, No. 1, voorkomden. Vooral het eerste — aldus de heer van der Meer — in het Maartnummer van 1920, getiteld: „De waarde van Suriname”, waarin hij er op wijst, noodzakelijk het voor Nederland is om de kolonie Suriname zooveel mogelijk te behouden, welke waardevol bezit het kan worden voor Nederland, en dat het niet aangaat, troosteloos en moede te zeggen: we moesten het maar afstaan. Tevens wijst hij er op, dat in de toekomst Suriname voor Nederland wel eens een groote rol zou kunnen spelen. Hetgeen de heer Pyttersen schrijft, maakt op mij den indruk van een ei van Columbus. Hij vraagt: waarom staart men zich toch blind op het betrekkelijk smalle strook poldergrond langs de kust en waarom onderzoekt gij niet het binnenland? Hij toont aan, dat men levende kracht vermag kan door mechanische, voortgebracht door elektriciteit, op haar beurt opgewekt door gebruik van de overvloedige houtproductie en van de waterkrachten, de witte steenkool.....

Dit is geen middel dat men morgen kan gaan passen, maar de schrijver vraagt dan ook de Regeering — en dat is ongetwijfeld haar taak — te onderzoeken in hoeverre Suriname zich leent voor de toepassing van de wonderen der techniek.....
De stukken, waarop ik doel, zijn te goed gedocumenteerd om ze zonder meer ter zijde te leggen. Het is natuurlijk mogelijk, dat de schrijver de zaken rooskleurig inzielt, maar in ieder geval: ziedaar een plan, dat het onderzoek volkomen waard is.
De zaak is echter van zoo groot gewicht, en de oplossing kan, als zij juist bevonden wordt, zoo eminent groote gevolgen voor de kolonie hebben, dat, naar mij voorkomt, de Regeering te veel zou schieten, wanneer zij niet een onderzoek in deze richting instelde.”

Het is ons een groote teleurstelling dat de heer van Doorn, na dit krachtig pleidooi, niet een amendement heeft voorgesteld om een post ter begroting te brengen tot voorbereiding van dit onderzoek. Er zijn geen enkele reden om het onderzoek niet dadelijk in hand te nemen. Veel geld behoeft dat niet te kosten. De nieuwe Gouverneur zou het, naar wij vermoeden, zeker op prijs gesteld hebben, wanneer hij over de gelden kon beschikken om dadelijk een paar ingenieurs en landmeters aan het werk te zetten.

Nog in ander opzicht zijn wij door den heer van Doorn teleurgesteld. In „De West-Indische Gids” van November 1920 komt een artikel voor over „De grenzen van Suriname”. Aan het slot zegt de schrijver te hopen, „dat Mr. van Doorn zijn interpellatie van 1914 niet heeft vergeten.”

Geen woord daarover bij deze begroting. Is de interpellatie in het vergeethoek geraakt, of acht de heer van Doorn de tijdsomstandigheden niet geschikt om op deze kwestie terug te komen?

De volgende spreker was de heer De Jonge, die over uitvoerige en belangrijke rede hield, waar-

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE
BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:-: Safe-Inrichting. :-:

bij hij vooral de bestuursinrichting behandelde. De Minister wil aan Paramaribo een gemeenteraad geven, om aan de Nederlandsche Kamer de behandeling te besparen van allerlei posten die hier moeilijk kunnen worden beoordeeld; maar daarmee is men er nog niet. Voor een goede bestuursinrichting in Suriname — aldus de heer De Jonge — zijn noodig: Koloniale Staten, gekozen door en uit een overwegend groot deel der bevolking, met uitoefening der volledige bovengenoemde rechten [recht van amendement, van initiatief en van enquête], voor zoover het hun bestuursfunctie geldt en wier met meerderheid van stemmen en na beraadslaging met Gouvernements-ambtenaren (en bij voorkeur den Gouverneur zelf) in hun midden genomen besluiten bindende kracht hebben.

De heer de Jonge meent, dat de plannen van het Suriname Studie Syndicaat weinig praktische uitkomst kunnen bieden.

Voorts wijdt hij nog beschouwingen aan de hygiëne, de vervoermiddelen, de ontwikkeling van den landbouw, de behandeling der immigranten, de telegraphische gemeenschap, enz.

De belangrijkste rede was ongetwijfeld die van den oud-gouverneur Lely, een bij uitnemendheid bevoegde. Het immigratieplan van het Studie-Syndicaat wordt aan scherpe critiek onderworpen en de onuitvoerbaarheid daarvan aangetoond. Zeer belangrijk is de uiteenzetting van het verschil tusschen de landbouwtoestanden in Demerary en die in Suriname, eindigende met deze conclusie: wil men Suriname tot bloei brengen, op grond van de vergelijking met Demerary, dan zou men ook Suriname moeten maken tot een in hoofdzaak suiker producerend land. En juist over de suikercultuur zwijgt het Studie-Syndicaat.

In Demerary heeft men de suikerondernemingen van oudsher. Ze zijn gemaakt in een tijd van zeer goedkope arbeidskrachten. In Suriname zou de aanleg van nieuwe suikerondernemingen thans zeer veel tijd en geld kosten. Demerary heeft een goed afzetgebied voor zijn suiker en het is twijfelachtig of bij zeer groote uitbreiding Suriname zulk een afzetgebied zou hebben.

Indien er ondernemende kapitalisten zouden zijn, die bereid waren om het risico van een goed ingerichte suikeronderneming in Suriname gedeeltelijk te dragen, zou de heer Lely van meening zijn, dat er alle aanleiding zou bestaan voor de Regeering om een dergelijke onderneming op krachtige wijze tegemoet te komen. Dit zou b.v. kunnen geschieden door de vereischte gronden op zeer billijke voorwaarden uit te geven, door het nemen van aandeelen in zulk een onderneming, wellicht met de bepaling, dat het overige kapitaal preferent is voor een bepaalde rente, enfin, door vele middelen die kunnen strekken om het particuliere kapitaal te prikkelen, om zijn geld niet alleen in onze Oost, maar ook in de West te steken in de suikercultures.

De heer van Vuuren is van meening, dat de Minister, ten opzichte van de in zake Suriname te volgen politiek, zich nog geen denkbeeld gevormd heeft en dienaangaande nog zoekend en tastend is. Ook hij heeft bezwaren tegen de conclusien van het rapport van het Studie Syndicaat, in het bijzonder tegen den massalen aanvoer van Javanen, waarvan hij demoralisatie vreest, als de menschen daar geen werk vinden.

De spreker ziet niet in, waarom de Gemeenteraad voor Paramaribo moet komen. Hij is voor het stelsel van de Suriname-commissie van 1911, een stelsel waarvan reeds in 1912 de onhoudbaarheid is aangetoond door den heer Lely (zie „De West-Indische Gids” van Januari 1920, blz. 270—274).

De vierde spreker, de heer Scheurer, eindigde zijn rede met de verklaring, dat hij van den Minister de toezegging hoopte te ontvangen, dat hij met ernst zal overwegen om zoo spoedig mogelijk met een

VAN DER HAM & SMITTENAAR

Fred. Hendrikplein 37 - 's-GRAVENHAGE - Tel. Schev. 2607

Effecten, Coupons, Deposito's,
Beleeningen, Prolongatiën, Handelscredieten
Incasso's en Rekening-Courant.

Nederlandsch Indische Escompto Maatschappij

Opggericht in 1857

Kapitaal f 50.000.000.—
waarvan geplaatst en
volgestort f 45.000.000.—
Reserve f 9.000.000.—

Hoofdkantoor te BATAVIA.

Agentschappen in de voornaamste plaatsen van Nederlandsch-Indië, te AMSTERDAM en te 'S-GRAVENHAGE,
Prins Hendrikplein 14.

Het Agentschap te 's-GRAVENHAGE belast zich met alle Bankzaken, alsmede met aan- en verkoop van Effecten. Neemt gelden à deposito en in rekening-courant tegen rentevergoeding.

Safe-Deposit.

Open en Gesloten Bewaarneming.

Rotterdamsche Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 105.000.000.—
(t. w. : kap. f 75.000.000.— en reserve f 30.000.000.—)

ROTTERDAM AMSTERDAM 'S-GRAVENHAGE

Boompjes Coolsingel Delfshaven Feijenoord Schiedam Visaardingen	Rokin Zaandam	Mauritskade Bezuidenhout Kneuterdijk Naaldwijk Rijswijk Seheventingen
---	-------------------------	---

Handelscredieten.
Voorschotten in rekening-Courant.
Deposito's.
Cheque-Rekeningen met rente-vergoeding.
Gelegenheid tot open en gesloten bewaargeving.

SAFE-DEPOSIT.

Nationale Bankvereniging

Kapitaal en Reserven f 7.200.000.—
Hoofddirectie en Centrale Administratie te Utrecht.

Alkmaar	Geldermalsen	Furmerend
Alphen a/d Rijn	Gouda	Schagen
Amersfoort	Gorinchem	Schoonhoven
Apeldoorn	Groenlo	Sliedrecht
Arnhem	Groningen	Sneek
Assen	Haarlem	Stadkanaal
Barneveld	Harlingen	Terneuzen
Bodegraven	Heerenveen	Tholen
Borelio	Heider (den)	Tiel
Boskoop	Hengelo (O.)	Uithoorn
Coevorden	Hoogeveen	Utrecht
Culenburg	Hoogeveen	Veendam
Delft	Hulst	Veendam
Den Burg (Texel)	Katwijk	Vlissingen
Deventer	Leeuwarden	Wildervank
Doetinchem	Leiden	Woerden
Dokkum	Lochem	IJmuiden
Dordrecht	Meppel	Zeist
Drachten	Middelburg	Zierikzee
Ede	Nijmegen	Zutphen
Fransker	Oostburg	Zwijndrecht

DISCONTEEREN EN INCASSEEREN
WISSELS OP BINNEN- EN BUITENLAND

GENTRALE BANKVEREENIGING

Molenstraat 39 - 's-GRAVENHAGE - Telef. H. 1481

RENTEVERGOEDING VOOR DEPOSITO'S.
Met 1 dag opzegging 2 1/2 %
Met 3 maanden opzegging 3 1/2 %
Met 1 jaar opzegging 4 1/2 %
Zenden op aanvraag een uitvoerig Wekel. Beursoverzicht.
ADVIES BIJ BELEGGING.

Bank-Associatie

Wertheim & Gompertz 1834 en Gredietvereniging 1853.

ALLE BANKZAKEN.
Kapitaal en Reserves f 11.500.000.— Twintig Kantoren

HET ASSURANTIEHUIS — KEIZERSGRACHT 213 — **AMSTERDAM**
 TELEF. N. 9569, 1498 en Centr. 52 en 2145
 Combinatie van Nederlandsche Verzekering Maatschappijen. - Kapitaal f 10.000.000.-
VERZEKERING tegen TRANSPORT-, BRAND- en INBRAAKSCHADEN
 Directie: F. A. SOREL

**NEDERLANDSCHE
 HANDEL - MAATSCHAPPIJ**
 Gestort Kapitaal f 80.000.000.-
 Statutaire Reserve 17.353.284.-
 Buitengewone Reserve 22.660.000.-
 Hoofdkantoor: AMSTERDAM.
 Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.
 Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.
 In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Trans-
 ferten. — Incasseeringen en Financieringen. — Schrifte-
 lijke of Telegrafische Credieten. — Reiscredietbrieven. —
 Deposito's. — Rekeningen-Courant. — Administratie van
 Effecten en alle andere Bankzaken.

Algemeen Assurantiëkantoor DE BAS
 Fluweelen Burgwal 6 - DEN HAAG - Telefoon H. 4659
 Bezorgt U elke gewenschte verzekering
 op de billijkste conditiën.

Handel- en Cultuur-Maatschappij
 Gevestigd te AMSTERDAM, Prins Hendrikkade 79. 214
 Telefoon 49 Noord, Telegram-adres: Amesz., Amsterdam.
 IMPORT van alle Nederlandsch-Indische producten.
 Neemt op zeer billijke conditiën vertegenwoordigingen aan
 van in Nederlandsch-Indië gevestigde firma's.
 Belast zich met den verkoop van — en geeft voorschot op
 producten als: Tabak, Koffie, Rijst, Oliehoudende Ge-
 wassen, speciaal Copra, Sesame Zaad, Grondnoten, enz.
 EXPORTEURS van alle voorkomende artikelen zooals:
 Textiel-, Papier-, IJzer- en Staalwaren, Sundries,
 Levensmiddelen, enz.

BANKIERS: Nederlandsche Handel-Maatschappij.
 Voor Collectieve **Ziekte-Verzekering**
 is de aangewezen Maatschappij
 de **Centrale-Onderlinge**
 Ziekenkas onder Administratie der Z. H. V.
 Pletterijkade 50 's-Gravenhage

NEDERLANDSCH INDISCHE HANDELSBANK
 AMSTERDAM BATAVIA 's-GRAVENHAGE
 Ampenan, Bandoeng, Bombay, Calcutta,
 Cheribon, Gorontalo, Hongkong, Kobe, Makas-
 sar, Medan, Menado, Palembang, Pekalongan,
 Probolinggo, Semarang, Shang hai, Singapore,
 Soerabaya, Tegal, Tjilatjap, Weltevreden. .
 Kapitaal f 55.000.000.- Reserven f 43.000.000.-

voorstel te komen, waarbij niet in de eerste plaats op de lasten wordt gezien, dat voor onze West-Indische Koloniën van betekenis is, een voorstel dat wij kunnen overzien en in ernstige overweging nemen.
 Uit de zeer belangwekkende en hoopgevende rede van den Minister kunnen wij slechts hier en daar een greep doen.

„Wanneer een toekomst voor Suriname te verwachten is — en ik wil er niet aan twifelen of zoodanige toekomst is voor Suriname te eeniger tijd aanstaande — dan moet ook naar mijn overtuiging die toekomst gezocht worden in vestiging in de kolonie van kapitaalkrachtige ondernemingen, in de eerste plaats wel ondernemingen, zich ten doel stellende de rietcultuur, de suikerindustrie.
 Het voorbeeld van Demerary is ons in dit opzicht een wegwijzer en die aanwijzing moeten wij voor oogen houden bij de plannen, die, naar ik hoop, te zijner tijd te dezer zake aan de Staten-Generaal zullen voorgelegd worden en die, zooals ik ook uit hetgeen heden hier gezegd is, mag opmaken in de Kamer voor zoover dit maar eenigszins mogelijk is, steun zullen vinden.”

„Wat betreft de toezegging, die de geachte afgevaardigde de heer Scheurer, in deze van mij verlangd, kan ik de verklaring geven, dat van mijne zijde met den meesten ijver zal worden gestreefd naar, mag ik het zoo noemen, een afdoende poging tot herstel van den economischen bloei van Suriname. Ik zal daarbij niet nalaten gebruik te maken van de nuttige aanwijzingen, die ik daarvoor zal kunnen krijgen van gewezen bestuurders van de kolonie en van andere deskundigen, en ik hoop, dat ik inderdaad in staat zal mogen zijn vóór mijn aftreden als Minister een voorstel aan de Kamer voor te leggen, dat zal kunnen voldoen aan de verwachtingen, die men daaromtrent heeft.”
 De opmerking zij ons hier veroorloofd, dat de tijdsbepaling eenigszins eigenaardig is.

„De heer de Jonge heeft inzonderheid mijn aandacht gevestigd op de wenschelijkheid van een uitbreiding van het lichaam der Koloniale Stafen in Suriname. Ik heb meermalen gezegd: als met dergelijke goedkope middelen Suriname te redden was, dan zouden wij er spoedig zijn, maar zoo optimistisch kan ik helaas niet wezen. Ik geef toe, dat autonomie en medebestuur van de bevolking een krachtige waarborg kunnen zijn voor de ontwikkeling van het land, maar toch er moet nog heel wat van anderen aard bijkomen, voordat in Suriname de toestand zal zijn zooals de heer de Jonge en ik dien zouden wenschen. Of een uitbreiding van de Koloniale Stafen daartoe in belangrijke mate dienstig zal kunnen zijn, betwijfel ik zeer.”

Curaçao.

De Curaçaosche Petroleum-Maatschappij.
 In den loop van December 11. zijn twee nieuwe olietankboorten aangekomen. De *Amigoe* schrijft daarvan:

De eerste heet *Satoe*, de tweede *Toedjoe*. Beide zijn van hetzelfde type als de reeds vroeger aangekomen *Lima*. Er worden er nog meer verwacht. Zij zijn alle oude voor het doel omgebouwde afgedankte Engelsche Monitors. Hoewel met deze tankboorten wel is waar een kleinere lading olie aangebracht wordt dan door de sleepboorten met de lichters, gaat de heen- en terugreis naar en van Maracaibo veel vlugger in zijn werk. Bovendien hadden de lichters voortdurend veel reparatie nodig. Naar het schijnt, zullen de lichters geleidelijk door tankboorten vervangen worden. De sleepboot *Ajar* is reeds naar Tampico vertrokken en voor den dienst Curaçao-Maracaibo afgeschreven.
 Naar wij vernemen zijn deze nieuwe tankboorten bemand met Chineezers en Javanen en zullen dezen

op deze schepen in dienst blijven, bij gebrek aan voldoende Curaçaosch personeel.

Ook de bouw van de sleephelling op *Asië* waaraan voor 250 man werk te vinden is, onder vindt aanmerkelijke vertraging door gebrek aan werkvolk.

Het is wel vreemd.
 Curaçao stuurt zijn eigen werklieden naar Cuba en moet nu vreemde arbeidskrachten, zooals Chineezers en Javanen impecteren. Naar wij hoorden zouden de oude lichters, die tot nu toe dienst deden om de ruwolie van Maracaibo aan te brengen, binnenkort een groote schoonmaak ondergaan en omgebouwd worden tot drijvende hotels voor deze Chineezers en Javanen.

Er is thans een groote blikfabriek op de *Isla* in aanbouw welke na voltooiing in staat zal zijn om tot 3000 blikken per dag af te leveren. Doch voorloopig zal het nog wel niet noodig zijn de capaciteit tot dat maximum op te voeren.

De export van kerosine en gasoline naar buiten de kolonie wacht op de voltooiing van deze blikfabriek.

De crisis in Columbia.

In ons blad van 28 October 11. ontleenden wij een en ander over crisis in den handel in Columbia en Venezuela. Van hoeveel belang de toestand in die landen voor Curaçao kan zijn is herhaaldelijk her toogd. Wij vinden daarin aanleiding plaats te verleen aan het volgende, dat naar de *N. R. C.* meldt, *Handelsberichten* ontleent aan *The Board of trade journal*.

„De financiële toestand van Columbia heeft een zeer ernstig karakter aangenomen en influenceert in die mate den handel, dat geruimen tijd zal moeten verlopen, voordat het land zich weder van de thans heerschende depressie zal hebben hersteld. De Britsche handel is feitelijk geheel tot stilstand gekomen. De voorraden goederen zijn zeer groot, de douane-pakhuizen zijn overvuld. Veelal worden noodgebouwen gebruikt om de voorraden goederen onder te brengen en dit terwijl onder het klimaat van Columbia, vele goederen spoedig in waarde verminderen. Te Barranquilla, Calamar en Cartagena zijn circa 50.000 zendingen nog opgeslagen. De transportmiddelen zijn overbelast en aan rolle materieel is bijna niet te komen.

De voornaamste oorzaak van dit alles is krapheid van geld, tengevolge van de prijsverlaging van de koffie. Vele partijen goederen blijven in de douanepakhuizen, omdat geadresseerden de invoerrechten niet kunnen betalen.

De meeste van de opgestapelde goederen zijn tegen de huidige marktprijzen onverkoopbaar, omdat de kostprijs wel 20 pct. hooger is. De plaatselijke banken zijn overladen met papier en trachten overal, waar maar enige kans is, krediet te krijgen.

Er zijn intusschen ook enkele lichtpunten. Van de zijde van buitenlandsche banken wordt nog wel voor loopende zaken krediet verleend, omdat men geloof, dat de kooplieden in de kuststeden nog ver trouwen waard zijn, doch waar de depressie haar oorzaak vindt in de toestanden in het binnenland, kunnen importeurs hun rekeningen daar niet betaald krijgen. Wel neemt men aan, dat de toestand opklaren zal, doch het zal uiterst langzaam gaan.

Zooals boven reeds gezegd, is de tegenslag in koffie de voornaamste oorzaak van de malaise. Van Amerikaansche zijde werden uiterste pogingen gedaan om de markt te veroveren en haar te behouden. Dit leidde tot het verleen van bijna onbeperkte kredieten aan kleine kooplieden van geringe capaciteit, met het gevolg, dat de markt thans overvoerd is met goederen, die niet verkoopbaar zijn. Dat werkt weer na op de groote, meer solide huizen en verergert de stagnatie.

Het geheele systeem van het koopmanskrediet berust in dit land ten slotte op het vermogen van den farmer in het binnenland, om, na zijn oogst

POSTCHEQUE & GIRODIENS
 Als een rekeninghouder postwissels ontvangt, behoeft hij die niet meer ten postkantore te gaan innen. Op gemakkelijke wijze kan hij gedaan krijgen, dat het bedrag der postwissels op zijne rekening wordt bijgeschreven. Hij behoeft daarvoor niet naar het postkantoor te gaan.
 Neemt daarom eene postrekening.

TAAMS & KEYSER
 Bankastraat 10 's-Gravenhage
IN EFFECTEN.
 Speciale afdeling Incourante Fondsen.
 Cultures - Industrie - Handel.
 Ons blad wordt op aanvraag geregeld toegezonden.
 COUPONS. REK-COURANT.

Wissel In- en Verkoop.
Credietbrieven.
Telegrafische
Uitbetalingen.

Hollandsche Bank voor West-Indië
 Heerengracht 252 **AMSTERDAM** Telefoon N. 3290
CURAÇAO **CARACAS**
 130 **VENEZUELA**
 Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië,
 Venezuela, Columbia en Midden-Amerika.

Incasseeeringen.
Handelsinformaties.
Rembours- en
Document-Credieten.

bedorven was — waarschuwde hem".
 Aan dit bericht kunnen wij nog toevoegen, dat volgens inlichtingen ons verstrekt door een hoeden-importeur in Holland, deze hoeden uit Japan werden ingevoerd, dat zij als materiaal volstrekt niets waard zijn, maar op het oog zeer mooi en spierwit van kleur zijn en voor 10 tot 20 gld. per stuk verkocht worden.
 (A. d. C.)

Van Vreemde Koloniën en Verre Landen

Een Fransch-Nederlandsch verbond: samenwerking in het Verre Oosten.

De *Monde Nouveau* schenkt aan ons land zoo gullen aandacht, dat wij daarvoor niet ongevoelig kunnen blijven. Ook de goede wil om de minder vriendelijke stemming, welke in 't buitenland wel eens ten opzichte van neutraal gebleven Nederland geconstateerd moet worden, te verbeteren, weten wij te waardeeren. Het verste gaat in die richting de heer Henri Hertz, die meent in een franco-nederlandsche alliantie groot heil voor de toekomst te zien, en die, na zulks van een algemeen politiek en economisch standpunt bepleit te hebben, nu, in het Januari-nummer, zijn inzicht in 't bijzonder uit een oogpunt van gemeenschappelijk koloniaal belang uiteenzet. Het doet ons leed, het goede in deze goede bedoeling niet te kunnen erkennen en het geloof in het heilzame niet te kunnen deelen.

De grondslagen, waarop zijn betoog berust, stroken zoo weinig met de opvattingen die, naar 't ons voorkomt, voor Nederland's koloniale toekomst-politiek aan te bevelen zijn, dat wij meenen te kunnen volstaan met daarop te wijzen.

Terwijl Nederland in afwachting is van hetgeen de Volkenbond kan brengen ter voorkoming van den oorlog en terwijl het, nog onder den indruk van de bloedige botsing tusschen de bondgenootschappen, hoopt de toekomst voor een herhaling van die bondgenootschappelijke worsteling verschoond te zien, ziet de heer Hertz alweer een geweldstrijd, om de hegemonie in Oost-Afrika, tusschen Japan, Groot-Brittannië en Noord-Amerika, waarbij aan Australië en Nieuw-Zeeland ook een rol wordt toegedacht, nadat deze zich van Engeland zullen hebben vrij gemaakt. Hij vindt hierin een der redenen voor aaneensluiting van Frankrijk en Nederland. Er moeten bondgenootschappen komen, bronnen van onderlingen naijver, berekend en bewapend op botsingen. Maar dat is nu juist wat Nederland in 't geheel niet wenscht aan te moedigen en waarvan Nederland voor de wereld en voor zich zelf niets dan onheil verwacht.

En aannemende, dat dit onheil in verre toekomst niet zal zijn af te weren, dan zou Nederland toch *thans* niet reeds willen uitmaken en vastleggen, dat het in de internationale verhoudingen, welke dan zullen kunnen ontstaan, aan en met een bepaald land verbonden zal zijn, zoo min aan Frankrijk als aan eenige andere mogendheid. Nederland wil met alle landen zoo lang doenlijk op gelijk voet verkeer, wil in zijn doen en laten op politiek en economisch gebied zoo lang mogelijk vrij, onafhankelijk en neutraal blijven.

Overigens wekt de kijk van den Franschen schrijver op toestanden, die gecontroleerd kunnen worden, ook geen sterk vertrouwen op zijne eigenschappen als ziener. Zonder de mogelijkheid uit te sluiten, dat het eens tot een groote botsing in het verre oosten kan komen, missen wij in zijn betoog toch de gegevens, welke noodig zijn om ons te doen gelooven, dat hij een scherp blik heeft op de bijzonderheden, waarop de maatregelen voor de naaste toekomst zijn te bouwen.

Hij geloof aan een door Duitschland in onze koloniën uitgeoefenden invloed van betekenis. Geruchten, losse gezegden daarover kunnen den toets aan statistische cijfers echter niet doorstaan. Duitschland heeft in geen enkel opzicht een bevoorrechte positie in onze koloniën gehad. De Deutsche deelneming aan den vaart op Indië, aan de levering voor de Indische markt, aan de cultures en de nijverheid in onze Oost besloeg vóór den oorlog volstrekt geen eerste plaats. De cijfers van den invoer uit- en den uitvoer naar Duitschland namen slechts een zeer bescheiden rubriek in. Op staatkundig gebied heeft van een Duitschen invloed op onze koloniën nooit eenige aanwijzing bestaan; de Germaansche koloniale belangstelling was in andere richting geleid.

De Schr. ziet spoken in de inwendige toestanden onzer koloniën. Hij stelt de betekenis van de Sarikat Islam-

gekocht te hebben, zijn schulden bij den kleinen handelaar, en van dezen laatsten om de grootere opblijden in de steden, te betalen.

De daling van de koffieprijzen heeft betaling onmogelijk gemaakt en het groote aantal reizende kooplieden uit de Vereenigde Staten, die hun verschillende artikelen zoo veel mogelijk hebben trachten te plaatsen, zonder rekening te houden met de bevelen, die de markt kan opnemen, en direct aan de kleine handelaars verkochten, heeft niet alleen de markt totaal in de war gestuurd, doch ook het lokale krediet, dat de kleine handelaars bij den groothandel hadden, een einde doen nemen.

Oud-president Castro.

Indertijd, 28 Oct. i.l., ontleenden wij aan de *N. Ct.* een telegram uit Willemstad over een optreden van Castro in Venezuela. De *Amigoe* neemt dit bericht uit de Hollandsche bladen over, noemt het „allerdwaast sensatiebericht" en vervolgt: „Vermoedelijk staat het in verband met den inval in Tachira van Generaal Penalozza, die in twee dagen tijds onderdrukt werd, en waarvoor men op een slinksche manier ook hier in de kolonie propaganda zocht te maken."

Aan Columbiaansche bladen ontleent een volgend nummer van deze courant nog het onderstaande: De inval in Venezuela geschiedde van uit Colombia op de grens van Tachira. Het revolutionnaire leger stond onder leiding van de Generaals Penalozza, Paris, Poveda en Coronel Cabral. Het gevecht had plaats den 17 October in de nabijheid van Palmira, dicht bij de Colombiaansche grens, en duurde vier uur. Na de eerste 4 uur keerde de krijgskans ten voordeele van den Venezolaanschen Generaal Eugenio Gomez, Gouverneur van het district Tachira, en broer van den President der Republiek. Met zijn goed gedisciplineerd leger viel hij de revolutionnaire troepenmacht in het midden aan om te trachten daar door te breken. Daarna viel hij zijn rechtervleugel en ten slotte zijn linkervleugel aan. Met verwoedheid en als wanhopigen werd er door de revolutionairen gevochten. Doch de regeringstroepen hadden kanonnen en amunitie in hun voordeel.

Aan beide zijden vielen tal van doden en gewonden. Het legerij van Penalozza alleen heeft 350 doden en gewonden.

Het hospitaal „Concordia" ligt vol gewonden. Generaal Penalozza is in de richting Acana de grens overgevlucht. In de Colombiaansche couranten werd hem den raad gegeven, zich gewillig in handen van de regering van Colombia te stellen, anders wordt hij toch gevangen genomen. Alle soldaten van het revolutionnaire leger, die met de wapens in de hand de grens overkomen, worden ontwapend en gedetineerd. Later na regeling van het conflict worden zij door Colombia weer in vrijheid gesteld. Dit lot is in ieder geval verre te verkiezen boven het in Venezuela blijven. Want worden zij daar gesnapt, dan worden zij terstond gefusileerd. De Generaals Paris, Poveda en Coronel Cabral zijn te Cucuta, een grensplaats van Colombia, gedetineerd.

Papieren Panama-hoeden.

„Een onzer medewerkers, schrijft het „Hbld." gekocht in een van de grootste en bekendste hoeden-winkels van Amsterdam voor ongeveer f 20.— een Panama. De hoed werd zonder eenige bijzondere mededeeling verkocht en onze medewerker verwachtte dus, zool niet een hoed uit Panama, dan loch een hoed van fijn gevlochten stroo te ontvangen.

Te huis gekomen ontdekte hij, dat de Panama van..... papier gevlochten was. Er schijnt in Japan een industrie van goedkope papierreepen gevlochten hoeden te zijn. Een vriend, die eens een dergelijke hoed gekocht had — die niet gewasschen kan worden! — en die na een zware stortbui tot een massa weke pap was geworden — althans totaal

J. M. van KEMPEN & ZONEN
 Kon. Ned. Fabriek van Gouden en Zilveren Werken.
VOORSCHOTEN.
 FILIALEN te Weltevreden, Rijkswijk 17; 198
 s-Gravenhage, Plaats 2; Rotterdam, Hoofdsteeg 26;
 Utrecht, Choorstraat 32; Middelburg, Lange Delft 138.

BATIK VERVEN
 Batik-Apparaten, Batik-Teekeningen.
ATELIER VOOR ONDERRICHT.
 OPGERICHT 1887.
FIRMA TENZER,
 Noordeinde 139a, DEN HAAG (Holland), Tel. 4229.
KUNST-SCHILDERSARTIKELEN.
 Voorwerpen om te Snijden, Branden, Beschilderen, enz.

DE ALGEMEENE SPAARVERZEKERING
 ANNA VAN SAXENPLEIN 3
 's-GRAVENHAGE

Opgericht 1907

Coöperatief Spaarsysteem

Alléén in 1919 werd ingeschreven voor **Drie Millioen Gulden**

VRAAGT GRATIS BROCHURE! 199

UTRECHTSCH BANKVEREENIGING
 OPGERICHT 1873. **UTRECHT**
 Kromme Nieuwe Gracht 20

Behandelt alle Bankzaken.
 Verhuurt loketten in hare Brand- en Inbraakvrije bewaartruist.

De Directeuren: ANTON M. DE LEEUW
 W. RIJKSEN Gzn. 211

HAARLEMSCH BANKVEREENIGING
 216a

HAARLEM, LEIDEN, AALSMEER
 BEVERWIJK, BLOEMENDAAL
 EDAM, HILLEGOM, HOOFD-DORP, LISSE, PURMEREND
 IJMUIDEN, ZANDVOORT.....

KAPITAAL EN RESERVE ca f 5.000.000.—

MARX & Co.'s BANK
 ROTTERDAM: 's-GRAVENHAGE:
 Zuidblaak 56. Kneuterdijk 13.

Belast zich met incasseeeringen op het Binnenland en Buitenland.

Koopt en verstrekt wissels en cheques op het Buitenland.

Verstrekt handelscredieten tegen zakelijk onderpand. Bezorgt telegrafische uitbetalingen.

Belast zich met de uitvoering van Effecten-orders. Verhuurt aan hare clientèle Safe-lokettten.

Neemt gelden à deposito tot wekelijks te annoneeren rente.

Adverteeren doet verkoopen.

N.V. ZUID-HOLLANDSCHE MANEGE (v.h. Manege Washington)
 THERESIASTRAAT 145 ingang Joh. Camphuysstr. DEN HAAG TEL. H. 5306

Moderne rijlessen - Paarden per uur en per maand
 Handel in Paarden Luxe Stands en Boxes Tonneaux beschikbaar
 Dir. J. W. v. d. GUN.

MAISON H. SIMONS

Mantel- en Costuummagazijnen
 HEULSTRAAT 13 naast „Boeatan”
 en NOORDEINDE 17a.

zijn steeds voorzien van het
 NIEUWSTE op het gebied van
DAMESKLEEDING

Goede pasvormen. Solide Stoffen. Billijke prijzen.

Luxe-Auto Verhuuronderneming
 voorheen P. J. JANSEN.

Eenig adres: Koninginnegracht 1°.
 (over Hoofd-Ingang Dierentuin)

te 's-Gravenhage.

Men lette op de Tel.-Nos. H 851 en H 852

Auto's voor Trouwgelegenheden
 ... en Maand-Auto's ...

Dag en Nacht geopend

HOFLEVERANCIERS.

Wed. H. RAHDER & ZOON
 Wijnhandelaren

Filiaal:	Hoofdkantoor:	Filiaal:	Filiaal:
's-Gravenhage	Amsterdam	Arnhem	Gorinchem
Heemskerkstr. 1a	Binnenkant 25	N. Plein 15	O. Vischmarkt
Tel. H. 3493.	Intero. Tel. 389.	Tel. 280.	Tel. 61.

Prijscouranten worden
 op aanvraag gaarne toegezonden.

Voor Export speciale conditiën.

CREDIET

Levert op elk gebied.
 Strenge geheimhouding.
 Condities zeer vrijgevig
 in overleg met den
 kooper.

DE RESIDENTIE
 119 LANGE BEESTENMARKT 121-123

agitatie en van de Garoetgebeurtenis voor als een vrucht van verontrustende bolsjewikische propaganda, die ons bestuur tot bedenkelijke zenuwachtige misstappen heeft geleid. Ook hiervoor geldt dat natuurlijk een mogelijkheid bestaat van een bolsjewikischen bandjir, evenals een mogelijkheid bestaat van een groote internationale botsing in Oost-Azië, maar het Nederlandsche bestuur verkeert volstrekt niet in de zenuwachtige stemming, die de heer Hertz onderstelt, en het denkt er niet over voor de oplossing van de vraagstukken van inwendige koloniale politiek den steun van eene andere mogendheid, welke ook, noodig te hebben.

Naar 't zich laat aanzien is het Nederlandsche bestuur op den goeden weg om Indië tot zelfstandigheid op te leiden, en vindt dit waardeering bij een meerderheid van het tot oordeelen bevoegde gedeelte der Inlandsche bevolking.

Waar de heer Hertz gewag maakt van plannen tot het verkoopen van onze koloniën, had hij er, voor den Franschen lezer, wel mogen bijvoegen, dat deze gedachte nooit eenigen weerklank heeft gevonden bij een groep of partij in Nederland of in Indië.

Acht de schrijver vernauwing van de banden tusschen Indochina en Insulinde mogelijk door vermeerdering van de handelsrelatiën en van de wederkerige kennismaking, dan zal hij voor concrete voorstellen wel sympathie in Indië en in Nederland vinden, al is 'teenigszins jammer, dat zijne artikelen dan aan een verdere strekking daarbij zullen doen denken. Op die wijze hebben bekwame zakenmannen Japan en Nederlandsch Indië juist in dezen tijd nader tot elkander gebracht dat is het goede voorbeeld voor de wijze, waarop Nederland zich als groote mogendheid in het Verre Oosten wil blijven gedragen. Samenwerking op economisch gebied, mededinging op handelsgebied, vrede op staatkundig gebied.

Amerika in Yoennan.

In de overeenkomst in 1897 tusschen Frankrijk en China aangegaan, heeft de regering te Peking zich verbonden om, voor de ontginning van de zuidelijke provinciën Kwangsi, Kwangtong en Yoennan alleen een beroep te doen op Fransche ingenieurs en vakmannen. Van Fransche zijde achtte men hierdoor zijn invloed bij de verdere ontwikkeling van deze, nabij Fr. Indo-China gelegen, provinciën verzekerd. Thans wordt geklaagd dat het geheel anders loopt; de regering te Peking doet op niemand eenig beroep, aangezien zij in de bedoelde provinciën zonder invloed is. Wie het waagt kan er komen, alleen de Franschen beschouwen dit gebied als voor hen verboden land, de overeenkomst indachtig. De Amerikanen schijnen hiervan handig partij te trekken. Zij weten hun invloed in 't oosten en in 't westen van Yoennan te vestigen. Zij hebben zich in 't bezit weten te stellen van de tinmijnen van Kokioe, bij de deuren van Tongkin, op gebied dat Frankrijk als onbetwisbaar tot zijn werksfeer rekende. Aan 't andere uiteinde van Yoennan hebben zij hetzelfde bedreven ten opzichte van Engeland. Vlak bij de grens van Birmanië hebben zij zich te Tengoeieh vastgezet, daar waar, op den Popiaorug, al het punt verkend was, waarover de spoorweg moest loopen, die Opper-Birmanië met China moest verbinden.

De Chineezzen hebben zich altijd verzet tegen buitenlandse ondernemingen in deze gedeelten van Yoennan; de autoriteiten hadden echter geen bezwaar tegen een optreden van de Chinese maatschappij Minh-Sing. Het kapitaal komt uit Amerika, de ingenieurs zijn Amerikanen, Amerika zit er voor, er in en er achter.

Aardig besluit een Fransch blad „Mais le nom est chinois. Et la face chinoise est ainsi sauvée. Mais pas la nôtre”.

Kongoplannen.

De Belgische minister van koloniën, Franck, die zich dezer dagen zoo sympathiek uittelt over hernieuwde samenwerking van België met Nederland, heeft onlangs een program voor in Kongo uit te voeren openbare werken aan de Belgische Kamer voorgelegd, dat van verre strekking is.

Wij geven de hoofdnnummers ervan hieronder weer; zij kunnen in 3 groepen worden samengevat:

- a. de groote verkeersweg naar den Atlantischen Oceaen, via Matadi, moet in overeenstemming worden gebracht met het economisch vermogen van de kolonie;
- b. het stelsel van spoorwegen van Katanga moet uitgebreid worden en aansluiten bij het centrum der kolonie, alsmede bij de Beneden-Kongo;
- c. de Noord-Oost districten, in 't bijzonder de goudmijnstreek, moet spoorweg gemeenschap krijgen.

In verband hiermede zijn de volgende werken uit te voeren:

- 1°. Aanleg van 't gedeelte spoorweg Matadi-Leopoldville.
- 2°. Voltooiing van den spoorweg Katanga noordwaarts, van

HOEKER & ZN.
 Uitsluitend adres Heerengracht 435-437

Goud - Zilver
 Paarden - Brillanten
 AMSTERDAM Telefoon 309 Noord

Bukama naar een punt van het bevaarbare gedeelte van Luabala. 3°. Aanleg van de lijn van Benguela, later door trekken in verband met de lijn, die over Portugeesch zal loopen. 4°. Uitbreiding van het vermogen van den spoorweg der Groote meren. 5°. Verbetering van de baan en inrichting van den spoorweg van Mayumbe en van de venen van Boma. 6°. Verbinding van de nijverheidscentra Kafanga met Sankuru en Kasai, alsmede met de uitvalsvens van Beneden-Kongo. 7°. Aanleg van een spoorweg de Kongorivier, Stanleyville en Bumba verbindt met de mijnen van Kilo en Moto. 8°. De aanleg van de sectie lo-Kongolo, ter rechtstreeksche verbinding van Kindu met herville. 9°. Uitbreiding der bagger- en draineerwerken heden, inrichting der havens, verbetering van de riviermeenschap. 10°. Vermeerdering van de vloot der transportmiddelen. 11°. Aanleg van een wegennet. 12°. Opbare en gezondheidswerken in de druk bewoonde en in de inlandsche wijken, wegedienst, watervoorziening, verlichting.

Worden de uitgaven voor de uitvoering van deze werken op een totaal van 650 miljoen fr. geraamd (hetgeen veel te laag voorkomt), daarnaast worden nog werken nevenbeteekenis genoemd, die toch ook nog verscheidene miljoenen zullen kosten.

Intusschen de plannen zijn grootsch opgevat, als maar spoedig tot een begin van uitvoering komt, worden land van beloften geopend.

Wie, na den verrekijker op zoo ruim perspectief te hebben, het bloote oog weer op de hedendaagsche werkelijkheid laat vallen, voelt de vraag opkomen, of het maken van groote plannen in deze niet gemakkelijker dan het beheerschen van den toestand van 't oogenzooals deze is, volgens het nieuws door het mailschip versville uit Kongo aangebracht.

De revolutionaire beweging, in Sankoeoe ontlaaid, breidde zich met groote snelheid uit, bijkans het geheel gebied van Kelee en Leto was er door aangetast en dreigde naar elders over te slaan. De bevolking van Leto wil zich onttrekken aan het betalen van belasting. In de opstand verkeerende streek was de handel geheel tot stand gekomen.

Er werd daar danig getochten en reeds sedert verscheidene maanden.

Weer een verrassing van Lloyd George.

Er waren wel voortekens geweest, maar de draad van was niet overzien, zoodat de mededeeling van Lloyd George toch als een verrassing gekomen is.

Achtereenvolgens hadden wij het volgende verhoorden: In Alahabad verwachtte men dat binnen kort een Arabische regering in Mesopotamië hare werkzaamheden zou beginnen. De Arabische Regeeringsraad werd dert reeds geregeld te Bagdad. Dit stemde overeen met een bericht van het Britsche ministerie van Oorlog, volgens hetwelk alle overbodige troepen uit Mesopotamië worden teruggetrokken, om naar hunne garnizoenen te worden afgezonden. In Europa vertoefde de emir Fersoeel, bij Engeland ingebracht, tegen de door de Volkenbond toe te kennen mandaten voor Palestina in Mesopotamië, als in strijd met de beloften, tijdens den grooten oorlog, aan zijn vader Hoessein, koning van Irak, gedaan. Hij vroeg aan de Engelse regering de middelen te helpen tot het vormen van een eigen regering met een Britschen raad van bijstand.

Ook was de inkleeding van het ontwerp der mandaten opdracht over Mesopotamië, zooals wij gemeld hebben, in zeer vrijzinnigen, vooruitstrevenden geest gesteld, juist in het feit der aanbieding van dit ontwerp aan den raad voor de mandaten lag eerder een aanwijzing op geleidelijke emancipatie, dan die van een aanloop tot reeds nu te wagen sprong. En hiervoor moet toch geschied worden, wat een H. N. telegram dd. 12 Februari in Londen meldde.

Groot Brittannië heeft thans, zoo luidde 't, zijn kans opengelegd in het geweldige spel, waarbij de controle van het Verre Oosten de inzet is. In een nota, die niet aan de pers uitgegeven is, maar die in officieele kringen een groote beroering heeft gebracht, heeft Lloyd George mededeeld, dat Gr. Brittannië besloten heeft, onmiddellijk een mandaat voor Mesopotamië op te geven en een volksovername te doen houden, om de Arabische bevolking te laten beslissen over de vraag van volkomen onafhankelijkheid met emir Feisoel als keizer. Daarbij wordt nog in 't bijzonder er aan herinnerd, dat Feisoel een der bitterste vijanden van Frankrijk en scherp gekant is tegen de bezetting van Syrië door de Franschen. Bovendien is door prins op het medio Januari te Sivas gehouden congres

Electro-Technisch Bureau
 H. VAN ZIJL
 Fr. Valentijnstraat 102 DEN HAAG Tel. H. 807
 Licht, Kracht, Verwarming, Schel...
 ... en Telefoon-Installatiën.

Bevelen ons beleeft
aan voor levering
van alle soorten
Brandstoffen.

N.V. Brandstoffenhandel v.h. F. BREURE & ZONN
Telefoon H. 1880 en H. 3331
Waldeck Pymontkade 88 - Den Haag

Stookt onze 1e soort
ZWARE TURVEN EN
TURFBRIKETTEN ...

tegenwoordigers van den Islam uit alle deelen van de wereld, gekozen tot „militair leider van den Islam“. Enland zou van zijn steun een versterking van de eigen politie tegenover den Islam verwachten. Wij gaan voorloopig niet dieper op het bericht in, dat de bewaarheid wordt, meer dan één interessante zijde, maar wij stippen toch even aan, dat de gebeurtenis in Britsch-Indië ook wel kunnen hebben medegewerkt aan een gewijzigde politiek in Mesopotamië. De installatie van de nieuwe regeeringsorganen door den hertog van Bengaht heeft te Delhi en elders wel plechtig plaats gevonden. de boodschap van den koning kon zelfs verklaren dat de *umaraj* (zelfbestuur) aan Indië geschonken is, maar de politie waaronder dit alles heeft plaats gevonden, kan de nieuwe regeering er toch de voorkeur aan doen geven de elementen uit Mesopotamië maar naar hunne Indische oorzaken terug te halen.

Mededeelingen.

Van het Informatie-bureau:
(Heuistraat 17, Den Haag).

**UITZENDING NAAR NEDERLANDSCH-INDIË VAN EEN
PHYSIOLOOG-THERAPEUT.**

Bij den burgerlijken geneeskundigen dienst in Nederlandsch-Indië kan worden geplaatst een physioloog-therapeut, ten einde te worden werkzaam gesteld aan het geneeskundig laboratorium te Weltevreden. Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden: a. vrije overtocht naar Nederlandsch-Indië, ook voor het gezin, in de eerste klasse; b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van f 5000 (vijf duizend gulden); c. indien de uit te zenden persoon gehuwd is, uitkeering van het bedrag van eene maand ambtsbezoldiging als tegemoetkoming in de door hem verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en wezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië; d. eene voorloopige bezoldiging van f 250 's maands, in verband met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende tot dien, waarop de ambtsbezoldiging ingaat. De bezoldiging in Indië zal bedragen f 400 's maands, met verhoogingen elk van f 100 's maands, waarvan de eerste f 100 's maands, die overige telkens na 3 jaar dienst. Gedagdigden, die reeds ervaring bezitten, kunnen almedeljk eene hoogere aanvangsbezoldiging bekomen, bij de berekening waarvan de jaren van werkzaamheid na het be-uiten de keerkringen voor vol en in verband met de heerschende duurte wordt thans een bedrag genoten van ten minste f 130 's maands. Van lichamelijke geschiktheid voor den Indischen dienst moet blijken uit een geneeskundig onderzoek vanwege het departement van Koloniën. Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich vóór 1 Maart a.s. bij verzoekschrift, dat aan het Departement van Koloniën moet worden gericht, aanmelden bij de 9de afdeling, onderafdeling B, van dat departement, onder overlegging van: a. hun diploma; b. eene beschrijving van opleiding en levensloop. In het verzoekschrift moeten de plaats en de datum van geboorte worden vermeld, zoodmede of men gehuwd is en het aantal kinderen. **Nederlandsche Staatscourant** van 21 Januari 1921 No. 16).

**PERSONEEL VOOR DE ALGEMEENE POLITIE IN
NEDERLANDSCH-INDIË.**

Voor de algemeene politie in Nederlandsch-Indië kunnen worden uitgezonden: a. 7 commissarissen van politie der 2de klasse; b. 10 aspirant-commissarissen van politie. De algemeene eischen voor deze betrekkingen zijn: 1. krachtige lichaamsbouw; 2. behoorlijk voorkomen; 3. lichaamslengte van niet minder dan 1.70 M.; 4. vrij van sterken drank; 5. de noodige taet om tegenover het publiek op te treden, zoodmede om bestaande voorschriften en bepalingen stipt op te volgen en te doen opvolgen of de verwachting, dat aan hun eisch zal worden voldaan; 6. onberispelijk gedrag.

De bijzondere eischen zijn:
a. voor commissarissen van politie der 2de klasse:
1. vier of meer jaren dienst als inspecteur bij een korps gemeentepolitie;
2. het bezit van een eiddiploma van ene H. B. S. met 5-jarigen cursus of van een gymnasium, dan wel van getuigschriften, welke eene overeenkomstige ontwikkeling waarborgen. Het bezit van het zoogenaamde inspecteursdiploma strekt tot aanbeveling;
3. een leeftijd van niet hooger dan 30 jaar;
b. voor aspirant-commissarissen van politie:
1. als punt 2, sub a, hierboven;
2. een leeftijd van niet beneden 20 jaar en niet boven 28 jaar.

De inkomstenregeling van het personeel der algemeene politie is als volgt:

RANGEN.	Maandelijkse bezoldiging.		Driejaarlijksche verhoogingen per maand.		Maand. vergoeding voor transportkosten.	Maandelijkse duurte-toeslag.
	Mini-mum.	Maxi-mum.	Be-drag.	Aant-al.		
Inspecteur . . .	f 1000	f 1200	f 100	2	—	f 160.—
Adjunct-Inspecteur . . .	900	1000	100	1	—	160.—
Hoofd-commissaris . . .	800	900	100	1	f 50	160.—
Adjunct-hoofd-commissaris . . .	700	750	50	1	40	155.— tot 157.50
Commissaris 1ste klas . . .	500	700	50	4	30	140.— tot 155.—
2de klas . . .	350	500	50	3	25	120.— tot 140.—
Aspirant-commissaris . . .	175	175	—	—	25	81.25

Gehuwde aspirant-commissarissen ontvangen eene maandelijksche toelage van f 25 's maands boven hunne gewone inkomsten.

De aspirant-commissarissen volgen gedurende twee jaren een cursus aan de Politie-school te Batavia en worden, na voldaan te hebben aan het alsdan af te nemen eindexamen, bevorderd tot commissaris van politie 2de klasse.

Zij, die voor een der hoogervermelde betrekkingen in aanmerking wenschen te komen, moeten zich zoo spoedig mogelijk per verzoekschrift — onder overlegging van de noodige getuigschriften — wenden tot den Minister van Koloniën, door tusschenkomst van den Oost-Indischen hoofd-ambtenaar, belast met de werving van personeel voor de algemeene politie in Nederlandsch-Indië, Galileistraat 28, 's-Gravenhage.

Aan de uitzending is verbonden:
a. vrije overtocht in de 2e klasse, c.q. ook voor het wettig gezin;
b. eene tegemoetkoming in de uitrustingskosten ten bedrage van:

- f 1125 voor de aspirant-commissarissen, en f 2250 voor de commissarissen 2de klasse;
- c. eene voorloopige bezoldiging (ingaaude met den dag van inscheping en voortdurende tot dien, waarop de ambtsbezoldiging in Indië ingaat) van: f 125 's maands voor de aspirant-commissarissen, en f 200 's maands voor de commissarissen 2de klasse;
- d. indien de uit te zenden personen gehuwd zijn, uitkeering van het bedrag van éene maand aanvangsbezoldiging als tegemoetkoming in de door hen verschuldigde huwelijksbijdrage aan het Weduwen- en wezenfonds voor burgerlijke ambtenaren in Nederlandsch-Indië.

(Nederlandsche Staatscourant van 6 Januari 1921, No. 4).

Van de Studie-Commissie:

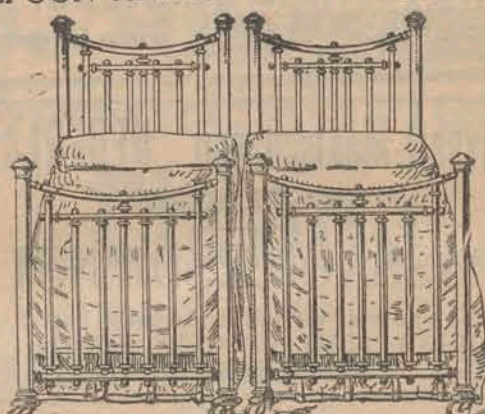
JAARVERSLAG VAN DE STUDIE-COMMISSIE OVER 1920.
In den loop van het verslagjaar onderging de Commissie in hare samenstelling de navolgende veranderingen:
Als leden traden af: de heer Berkhout in verband met

JAVA-CHINA-JAPAN LIJN
Eigen kantoren der Maatschappij te AMSTERDAM, HONG-KONG, SOERABAIA, KOBE en SAN FRANCISCO.
Geregelde stoomvaartdiensten tusschen Nederlandsch Indië, China en Japan.

JAVA-PACIFIC LIJN
(Onder Directie der Java-China-Japan Lijn).
Maandelijksche dienst tusschen Ned.-Indië en San Francisco.

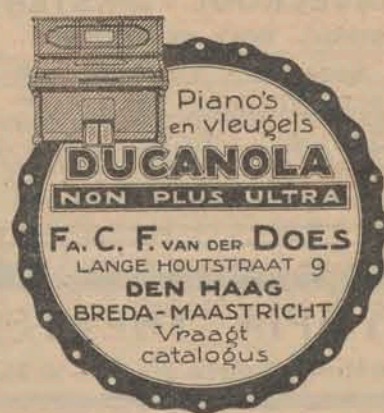
ROTTERDAMSCH LLOYD
Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM 21
Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL
LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadlooze telegrafie en onderwater-kloksignaal.

W. J. M. SIMONIS
voorheen Firma Th. A. A. SIMONIS.
GROENMARKT 34, over de Prinsstraat.
TELEFOON H. 2120 DEN HAAG

Specialiteit in BEDDEN
Grote keuze vanaf het beste tot het eenvoudigste.
Magazijn geopend van 8¹/₂—12¹/₂ en van 2—7 uur

Techn.-Bur. K. F. HENNEMAN
Atjehstraat 68-70 DEN HAAG Telefoon H. 245
Electriciteit - Gas - Water - Centrale Verwarming - Sanitair - Drijfwerken - Machineriën - Smederij - Instrumentmakerij 113
Speciaal ingericht voor Techn. Bakkerij-Installatiën

VOORHANDEN EEN GROOTE KEUZE:
Romans, Jongens- en Meisjesboeken, Prentenboeken. 176
Kantoor-, School-, Schrijf- en Teekenboeken.
Spoedige levering van alle Studieboeken, Tijdschriften en Modeplaten.
Leesbibliotheek in 4 talen. Advertentie-Bureau.
BOEK- EN KANTOORBOEKHANDEL
E. VAN ANDEL, Welmarstraat 16a b.d. Suezkade
Telefoon 3213 DEN HAAG

Instituut „VAN WIJNGAARDEN“
Neutrale School voor M.U.L.O. Jongens en Meisjes.
2de Schuijststraat 332 (Duinoord), Den Haag. 188
Ald. A (6 leerjaren) opleid. H.B.S., Lyceum en Gymnasium
Ald. B (3 leerjaren) voor leerlingen boven 12 jaar). Opleiding voor verschillende examens.
Schoolgeld f 60.— tot f 100.— per jaar.
Wijne klassen, ruime lokalen, Centr. verwarming, Electr. verlichting.

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Bilkgroenten

Visch, Vleeschwaren Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

Leergangen op elk gebied van Wetenschap

WORDT LID Steunt met uwe bijdrage

Stoomvaart-Maatschappij „NEDERLAND” AMSTERDAM.

PASSAGIERSDIENST

van Amsterdam via het Suezkanaal naar SABANG, BELAWAN-DELI, SINGAPORE, BATAVIA, SEMARANG en SOERABAJA.

KUNSTINSTITUUT
De Scheveningsche Muziekschool
 Dir. JOSEPHINE WINTER
 Keizerstraat 23 - Scheveningen

WISBRUN & LIFFMANN.
 Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.
 DAMES MODEARTIKELEN. ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN. ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.
 BALARTIKELEN.

AUG. SAVELKOUL - AMSTERDAM
 SINGEL, HOEK HEILIGENWEG
 Batavia - Semarang - Soerabaya - Bandoeng
 HEERENKLEEDING NAAR MAAT
Indische Uitrustingen
 Vraagt geïllustreerden Catalogus.

OLYMPIA THEATER
 Prins Hendrikplein 3 - Tel. H. 9521
 Deze week 2 Hoofdnummers.
IN MOEILIKHEDEN.
 Levens-tragedie in 5 acten, bewerkt naar een scenario van LOUIS FEUILLADE. In de Hoofdrol de eminente Fransche Filmacteur Mr. RENÉ CRESTÉ.
HET PRINSESJE.
 Schets uit het Circusleven in 3 acten met Mile LENA MILLEFLEURS in de hoofdrol.
 Zondag Matinée. Dinsdag niet rooken.

Dansinstituut WEIJNE
 alléén gevestigd
te ROTTERDAM
 Jonker Fransstraat 21
 Meest bezochte inrichting voor verlofangers

zijne ontslagname als Hoogleraar te Wageningen en de heer W. K. Tehupeiry, Gouvernementsarts, wegens vertrek naar Indië. De heer A. J. Gooszen, Secretaris-Penningmeester der Vereeniging Oost en West en als zoodanig Secretaris der Studie-Commissie, vertrok in het midden van het jaar als landrechter naar Indië en werd voor korten tijd opgevolgd door den heer J. van Haften, die zijn functie daarna overdroeg aan den tegenwoordigen Secretaris, den heer F. H. A. van der Brugh.

De heeren Gerlings, Joekes en Ketelaar, vertegenwoordigers van het Centraal Comité voor de opleiding van Indische Jongelieden in Nederland, onderscheidenlijk van de Tjandi-stichting, het Max Havelaarfonds en de Nederlandsch-Indische Onderwijs- en Studiekas, traden, op grond eener tot stand gekomen reglementswijziging dezer Commissie (over welke wijziging hier beneden nader) rechtens als leden toe, terwijl de Commissie voorts nog werd uitgebreid met de heeren Haringhuizen, van Boetzelaer van Dubbeldam, Vinkesteyn en Lumentut.

De heer Hazen, vroeger lid der Studie-Commissie, was bij zijn vertrek naar Indië eenige jaren geleden niet als lid ontslagen, zoodat hij, toen hij in het verslagjaar Hoogleraar in Leiden werd, zonder herbenoeming uitgenoodigd kon worden de vergaderingen wederom bij te wonen.

Aan het einde van het verslagjaar bestond de Studie-Commissie alzoo uit de navolgende heeren:

- G. J. Oudemans, Voorzitter; Professor Dr. C. Snouck Hurgronje, Ondervoorzitter; F. H. A. van der Brugh, Secretaris; Mr. J. H. Abendanon; Prof. Mr. D. van Blom; Dr. C. W. Th. Baron van Boetzelaer van Dubbeldam; Mevr. E. van Deventer-Maas; Prof. J. C. van Eerde; A. N. J. Fabius; Ir. J. Th. Gerlings, President der Tjandi-Stichting; Prof. Ir. J. Haringhuizen; Prof. Dr. G. A. J. Hazen; Mr. Dr. A. M. Joekes, President van het Max Havelaarfonds; W. C. Ketelaar, Secretaris van de N.-I. Onderwijs- en Studiekas; Ir. H. H. van Kol; Dr. H. F. Lumentut; Dr. H. D. Tjeenk Willink; Dr. C. J. Vinkesteyn.

Nog dient te worden vermeld, dat in den loop van het jaar de heer C. R. Bakhuizen van den Brink als Voorzitter der Vereeniging Oost en West atrad en vervangen werd door Mr. W. Sonneveld, die de na diens optreden gehouden vergaderingen dezer Commissie geregeld bijwoonde, evenals de heer Hietink, gedelegeerde der Studie-Commissie.

In 1920 werden vergaderingen gehouden op 7 Februari, 1 Mei, 4 September en 6 November.

In menig opzicht kan de Studie-Commissie met voldoening op haren arbeid in het afgelopen jaar terugzien. Werden ter vergadering vele en velerlei vraagstukken op het gebied van studie en opvoeding van Indische jongelieden ampel besproken en leidden deze tot concrete voorstellen, welke uitvoering kon worden verwezenlijkt, van het op initiatief dezer Commissie tot stand gekomen Tehuis voor Indische Studenten mag hier wel allereerst melding worden gemaakt. Ten behoeve dezer Indische jongelieden werd door het Ministerie van Koloniën een passend gebouw aan het Prins Mauritsplein te 's-Gravenhage aangekocht, dat een eenvoudige, doch degelijke inrichting verkrijgt met aan het hoofd een nitwonend Directeur en een inwonende Directrice, staande de Instelling onder een Commissie van Beheer, bestaande uit de heeren: A. W. F. Idenburg, Oud-Gouverneur-Generaal, Eere-Voorzitter *); Ir. J. Th. Gerlings, Voorzitter; Mr. J. H. Abendanon; Mr. W. Sonneveld; Dr. C. J. Vinkesteyn en de dames: Mevrouw Van Deventer-Maas en Raedt van Oldenbarnevelt-Van Maarseveen, terwijl als Regeeringscommissaris aangewezen werd de heer G. J. Oudemans, Raadsman voor Studeerenden aan het Ministerie.

Wat het bestaan van een zoodanig Tehuis beteekent, zal een ieder beseffen, die de bij aankomst in Nederland en in vacantietijden zich uiteraard wel eens verlaten gevoelende Indische jongelieden heeft gadeslagen.

Voorts werd de lang verbeide „Voorlichtingscommissie” te Batavia ingesteld onder voorzitterschap van Raden Dr. Hoesein Djajadiningrat en als leden: H. M. van Haften, leeraar aan de Koning Willem III School; E. Th. Kal, werkzaam bij de firma Reynst en Vinju; J. Verschuur, tijdelijk ambtenaar voor de opvoeding van Indische jongelieden, de laatste tevens als Secretaris. Het Centraal Comité hier te lande heeft zich bereids met haar in vruchtbare verbinding gesteld.

Ook werden stappen gedaan, om ouders van hier studeerende jongelieden in de gelegenheid te stellen gelden in

*) Op uitnodiging van Z. E. den Min. v. Kol. heeft de Voorzitter der Studie-Commissie onder nadere goedkeuring der leden en na overleg met de Commissie van Beheer, de heeren Idenburg en Vinkesteyn uitgenoodigd, daarvan deel uit te maken.

Koninklijke West-Indische Maildienst
 Amsterdam
Passagiersdienst
 naar en van SURINAME en CURAÇAO, Br. Guiana, Trinidad, Venezuela, Columbië, Centraal Amerika, Haïti.

GEVESTIGD te 's-Gravenhage
 Groot Hertoginnelaan 188, Telef. No. 6315.
G. VAN GENDEREN STORT,
 ARTS.
Inwendige en Tropische Ziekten
 Spreekuur 1-3.

Indië periodiek in 's lands kas te storten, welke gelden daer hierheen gedelegeerd zouden kunnen worden.

Ten slotte nog de mededeeling dat, om een nauwere samenwerking tusschen de Studie-Commissie en het Centraal Comité voor de opleiding van Indische jongelieden in Nederland te verkrijgen, artikel 1 van het Reglement der Studie-Commissie in dien geest werd gewijzigd, dat de Commissie voortaan behalve uit leden, benoemd door het Hoofdbestuur van Oost en West, zou bestaan uit de leden van genoemd comité.

Zijn hiermede de meest naar voren tredende handelingen der Commissie in den loop van het verslagjaar in het kort aangegeven, zij bleef voortdurende aanraking zoeken met de leden en trachtte zooveel mogelijk de belangen te behartigen van de hier te lande studeerende jongelieden.

Speciaal werd hiermede belast de heer Hietink, als gedelegeerde. Nam deze arbeid reeds zijn geheelen persoon in beslag, door zijne benoeming tot Directeur van het Tehuis voor Indische Studenten moest iemand gezocht worden, die hem daarin kon bijstaan. De Studie-Commissie heeft dien persoon gevonden te hebben in den heer R. A. Visser, oud-Inspecteur van het Inlandsch onderwijs in N.-I., die met ingang van 1 Januari 1921 tot tweede gedelegeerde der Studie-Commissie benoemd werd.

Mutaties van 9 tot 16 Febr. 1921.

- Nieuwe Leden.*
- Mevr. C. Lichtenbelt, Den Haag, Populierstraat 28, f 5.—
 - C. A. Hauber, Werktnigkundige Gouv. Mar., Tandjong Pinang (Karimoen), f 5.—
 - F. R. Wettstein, Planter, Halte Walikoekoen (O. I. S. S.), f 12.—
 - I. Fuld, Juwelier, Bandoeng, f 12.—
 - A. van Veen, Administrateur Solosche Credietbank, Solo, f 12.—
 - N. Wiesebron, Directeur Muloschool, Solo, f 5.—
 - A. Peperzak, Onderwijzer Muloschool, Solo, f 5.—
 - G. W. K. F. de Vaynes van Brakell Buys, Oud-Kapitein, Bandoeng, f 5.—
 - F. P. A. van Gheel, Gldemeester, Lt.-Kol. Inf., Bandoeng, f 5.—
 - Mr. H. Topopaeus, Voorzitter Landraad, Palembang, f 5.—
 - L. J. Schippers, Directeur B.B., Weltevreden, f 5.—
 - G. A. Heslinga (Leeraar Landbouwschool), Deventer, Kruisstraat 29, f 2.50.
 - A. J. Voute (Leeraar Landb. School), Diepenveenscheweg 85, f 2.50.
 - J. J. C. van Dijk, Gedipl. Civ. Gez. fgd. Contr. B.B., Rotterdam, Noordsingel 28, f 5.—
 - W. A. Penard, Den Haag, Groot Hertoginnelaan 164, f 5.—
 - W. C. Ketelaar, Secretaris N.-I. Onderwijs en Studiekas, Amsterdam, Keizersgracht 209, f 5.—

Afschrijven.

- H. C. Pons, Den Haag, Acaciastraat 82.

Nieuwe Begunstiger.

- Ch. W. C. Ponder, Werktnigk. Gouv. Mar., Tandjong Pinang, f 1.—

Adresveranderingen.

- W. J. Beck, Contr. B.B., van: Tandjong Pinang naar: Weltevreden, Goenoeng Sari 85.
- A. P. H. Hotz, Consul-Generaal van Nederland, van: Daressalaam (Zwitserland) naar: Den Haag, Hotel Witte Brug, f 5.—
- J. C. H. Friederich, thans Dir. Ond. P. T. en T. O.-I., van: Weltevreden, Hoofdbureau P. T. en T. naar: Mr. Cornelis Emmalaan 4.
- R. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt, Lt.-Kol. B. D., Den Haag, van: Laan van Meerdervoort 355 naar: Thomsonlaan 175.
- M. H. Schaafsma, 1ste Luit. Adm. O.-I., van: Brussel, Hotel des Colonies, naar: Bandoeng, Dep. v. Oorlog, f 5.—
- Mevr. M. A. Dunlop-Mikkers, van: Rosendaal (bij Velp), Heuveloord, naar: Velp, Prins Hendriklaan 6.
- Th. van Dissel, Secretaris Rekenkamer O.-I., Den Haag, van: Groot Hertoginnelaan 251 naar: Valeriusstraat 55.
- F. C. Magendans (Leeraar Landb. School), Deventer, van: Haven 3 naar: Veenweg 42.
- B. Schouten (Leeraar Landb. School), van: Haven 3 naar: Veenweg 42.
- Dr. G. Leurink, Vecarts, van: Balige naar: Buitenzorg.

Wed. G. STREITWOLF
 Noordeinde 105, 's-GRAVENHAGE, Tel. H. 2413
GUMMI SPONSEN
SPONSEN ZAKKEN
BADMUTSEN

G. KERNER & Co.
Opgericht 1890 te Soerabaya.
STATIONSWEG 78 DEN HAAG
Specialiteit in Indische Uitrustingen
Filialen te Batavia en Soerabaya
ALLE LEVERINGEN ONDER GARANTIE.

N.V. HOOGWERFF, CHABOT & VISSER'S
WIJNHANDEL
Hoofdkantoor: ROTTERDAM, Jufferstraat 21c - Tel. 1155
Filiaal: 'S-GRAVENHAGE Noordwal 4, Tel. 2461
Filiaal: ARNHEM Eusebiusb. singel 1a, Tel. 195

Vereeniging OOST en WEST.
HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 's-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. Jongelieden, welke bij aankomst in Nederland inlichtingen wenschen voor onderdak, enz., zelfs van boord afgehaald zouden willen worden, Ouders en Voogden, welke toezicht op hun in Nederland studeerende kinderen of pupillen wenschen, wendt U tot den gedeleerde der Studie-Commissie, den Heer J. C. HIETINK, van der Heimstraat 76, 's-Gravenhage, Telefoon Scheveningen No. 1514.

INFORMATIE-BUREAU ten behoeve van personen, die een werkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekkende op elk gebied aan personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende, Secretaris de Heer J. L. VAN GENNEP, Heulstraat 17, 's-Gravenhage, Telef. Haag No. 4519, Bureau-uren 10-12 v.m. en 2.30-4 nam.

HUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan”, van Boetselaerlaan 2, 's-Gravenhage, waar Nederlandsch-Indiërs een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indische bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetrekking willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. Scheveningen No. 248

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17 en de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.01 1/2 frankeerkosten.
 - b. Onze West (Tweede druk) bestaande uit:
 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring en Vooruitzichten.
 - I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (2de, geheel omgewerkte druk met 8 foto's). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (Tijdelijk uitverkocht)
 - IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (2de, verbeterde druk). Prijs: f 0.75 per exemplaar en 0.03 frankeerkosten.
 - V. De Ambtenaar bij het Boscwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (2de verb. druk). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.
 - X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 1/2 frankeerkosten.
 - XI. De Geëmployeerde bij de Rubber-(caoutchouc) cultuur en bij eenige Bergcultures in Nederl.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten
 - d. Emancipatie-Toespraak door TH. A. C. COMVALIUS. Prijs: 1 ex. f 0.25, porto f 0.01 1/2.
- N.B. Beleefd verzoek bij bestelling het kostende vooraf per postwissel toe te zenden aan het Informatie-Bureau, Heulstraat 17, te 's-Gravenhage.

Afdeeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau Laan van Meerdervoort 187, zijn van 10-12 en van 2-4 uur (uitgezonderd Zaterdagmiddag) inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken voor:

Musiek- en Zanglessen.	Lessen in Machineschrijven en Stenografie.
Teken- en Schilderlessen.	Dame als Hoofd — of hulp in de huishouding.
Lessen in moderne talen.	Kinderjuffrouw in Indië.
Fransche-, Duitse-, Engelsche- en Italiaansche Conversatielessen.	Indische massage en manicure, uitsluitend voor Dames en kinderen.
Opleiding admittie examen H. B. S. en Gymnasium.	Zweedsche gymnastiek, Heilgymnastiek, enz., uitsluitend voor Dames en Kinderen.
Schrijf-, Type- en Vertaalwerk.	

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, Bujs Ballotstraat 15.

Aan bovengenoemd adres zijn ook inlichtingen te bekomen omtrent Families, die zich belasten met de opvoeding van kinderen, omtrent hotels, pensions, inrichting, medische hulp, onderwijs, enz.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privalessen in Indische talen, Staats- en Strafrecht.

A. H. J. G. WALBEEHM, Hooge Rijndijk 55, Leiden. — Javaansch. — Maleisch.	Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46, Leiden. — Staatsinstellingen van Ned. O.- en W.-Indië. — N.-I. Strafrecht. — N.-I. Strafvordering. — Madoereesch. — Javaansch. — Maleisch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, Korte Jansstr. 19, Utrecht. — Maleisch. — Battaksch.	J. J. F. SCHREUEL, Gepens.-Assist.-Res., Vogelkersstraat 1, Den Haag. — Maleische taal- en letterk.
B. TH. BRONDGEEST, Heerenweg 199, Haarlem. — De Islam en zijn beteekenis voor Indië. — Arabisch. — Maleisch. — Javaansch.	A. H. JANSEN, Hamerstraat 25, Bussum. — Maleisch (gramatica, correspondentie, spreken); geeft les te: Bussum, Naarden, Weesp, Amsterdam, Hilversum, Baarn, Laren en 's-Graveland.
Mr. F. C. L. MELJER, Hoogeweg 56, Zantvoort. — N.-I. Strafrecht - N.-I. Strafvorder. - Alg. Ind. vraagstuk.	H. J. VERMEER, 1e v. d. Boschstraat 91, Den Haag. — De Maleische omgangstaal voor de praktijk.
- LIDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereeniging in Ned.-Indië, den Heer A. J. GOOSZEN, Sragen, res. Soerakarta, Java.

COMPLETE MEUBILEERING BEHANGERIJ

Centraal Meubelmagazijn
= „DUINOORD” =
Reinkenstraat 25 DEN HAAG Tel. H. 2624

STOFFEERDERIJ MEUBELMAKERIJ

De Haagsche Broodfabriek
„Theario”
Fabriek en Kantoor:
Bilderdijkstraat 139
LUXEBROOD- EN BESCHUITFABRIEK
met speciale afdeling
BANKETBAKKERIJ.

De Haagsche Broodfabriek heeft in ALLE deelen van de stad EIGEN WINKELS.

Zij staat sedert 1909 voortdurend onder contrôle van het Station voor Maalderij en Bakkerij te Wageningen.

VLEUGELS, PIANO'S KUNSTSPELPIANO'S
— ORGELS —

REPARATIE - STEMMEN - RUILEN

Speciale Inrichting voor het gereedmaken voor de TROPEN

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG
BOEKHORSTSTRAAT 149 - TEL. H 2051

Leverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Leverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Wereldmerk
IBACH

L. C. JACOBI

'S-GRAVENHAGE SOERABAYA
Regentesselaan 123
Telefoon Haag 1403

Wendt U voor

**Koop, Huurkoop, Verhuur,
Inruilen, Repareeren, Stemmen,
Transport**

tot bovenstaande in Nederland en
Buitenland het **meest bekende
adres.**

GROOTSTE voorraad, BESTE merken.

J. P. C. NICOLAI & ZOON

HOF-KLEEDERMAKERS

Kanaalstraat 2 Telef. H. 3146

's-GRAVENHAGE

Hof-, Rijks- en Gemeenteveranciers

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij

Geregelde mail-, passagiers- en
vrachtgoederendienst

tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen
Archipel, in verbinding met Singapore, Penang
Australië.

Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar
de Directiën te Amsterdam en te Batavia.

Oudste en Soliedste Adres

Opgericht Ao 1781

HAAGSCHE MANUFACTUURHANDEL

voorheen VAN HOUTEN & Co 165
Groote Markt 4, DEN HAAG, Tel. 1974, Laan 2-4

- Manufacturen
- Witte Goederen
- Karpetten
- Loopers
- Ledikanten
- Bedden
- Dekens
- Matrassen
- Vitrages
- Gordijnen

Groote sorteering
Slaapkamer - Ameublementen

A. SCHRÖDER & Co.

Groenmarkt.

Laatst uitgekomen

Voorjaarsstoffen

Dames- en Kinder-Confectie.

Instituut LAURILLARD

OPLEIDING voor verschillende
examens en ambten, zooals Staats-
inrichting M. O., Staathuishoudk.
M. O., Gemeente-administratie,
Boekhouden. De opleid. geschiedt
ook **schriftelijk** in Nederland en
Koloniën met zeer goede resultaten.
Prospectus en lijsten met namen
en adressen van **vierhonderd en
vijftig geslaagden** worden op
aanvraag gratis toegezonden door
Mr. Dr. I. J. M. LAURILLARD,

Oranjeplein 102 - Den Haag
.. Telefoon 6225 ..

GEBR's HEHENKAMP

Heerenkleermakers
Dameskleermakers
Bontwerkers

Lange Voorhout 25

Modemagazijnen

van Bommel

Vlamingstraat 8-10
Prins Hendrikstraat 98-106

SPECIALITEIT

Handschoenen

P. B. VAN MOORSEL & CO

Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
Torenstraat 5-8 - Telefoon 2898 - Den Haag

Goedkoopst adres voor het meubi-
leeren en stoffeeren van woningen

Holland-Canada Hypotheekbank

's-Gravenhage - Winnipeg

Directie: Mr. J. D. P. TEN BOSCH te 's-Gravenhage; J. P. COSTER te Winnipeg.